

Özel Yetenekli Öğrencilere Metaforik Bir Bakış: Okul Öncesi Öğretmenlerinin Algıları

A Metaphorical Look at Gifted Students: Perceptions of Preschool Teachers

Havva DÜĞMECİ*

Ahmet KURNAZ**

ATIF: Düğmeci, H. & Kurnaz, A. (2024), Özel Yetenekli Öğrencilere Metaforik Bir Bakış: Okul Öncesi Öğretmenlerinin Algıları, *Türkiye Üstün Zekalı ve Dahi Çocuklar Eğitim Vakfı Dergisi*, 1(1), 7-48, DOI: <https://doi.org/10.29329/tuzdev.2024.1093.1>

Öz

Üstün zekâ, üstün yetenek, üstün zekâ ve yeteneklilik, üstün ve özel yeteneklilik ve özel yeteneklilik gibi kavramların birbiri yerine kullanıldığı ülkemizde özel yetenekli öğrenciler ile ilgili de bir algı karmaşası yaşanmaktadır. Okul öncesi öğretmenlerinin de özel yetenekli öğrenciyi nasıl algıladıkları bilinmemektedir. Bu çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin özel yetenekli öğrencilere ilişkin algıları özel yetenekli öğrenci kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar aracılığı ile incelenmiştir. Nitel yaklaşımla fenomenoloji deseninde yürütülen çalışmada, 105 öğretmenden “Özel yetenekli öğrenci gibidir; çünkü” formatında metaforlar alınarak veriler elde edilmiştir. Veriler, içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiş ve elde edilen 71 metafordan çeşitli temalar oluşturulmuştur. Çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin özel yetenekli öğrencileri potansiyellerinin yüksek, çok çeşitli yeteneklere sahip, keşfedilmesi gereken, üretken, duyarlı ve özel eğitim alması gereken bireyler olarak algılandıkları ortaya konmuştur. Okul öncesi öğretmenlerinin algıları ışığında bir özel yeteneklilik modeli oluşturulmaya çalışılmıştır. Çalışma okul öncesi öğretmenlerinin özel yetenekli öğrencileri genellikle olumlu, değerli ve doğru kavramlarla tanımladığını, bu bireylerin özelliklerini doğru algıladıklarını göstermektedir. Gelecekteki araştırmalar bu algıların eğitim ortamlarının düzenlenmesine nasıl yansıdığını inceleyebilir.

Anahtar Kelimeler: Özel yetenekli öğrenciler, metafor, okul öncesi öğretmenleri

Abstract

In our country, concepts such as gifted intelligence, giftedness, gifted intelligence and talent, superior and special talent, and special talent are often used interchangeably, leading to a confusion regarding gifted students. In this context, it is not known how preschool teachers perceive gifted students. This research examines preschool teachers' perceptions of gifted students through the metaphors they produce regarding the concept of gifted students. Conducted with a qualitative approach in a phenomenological design, the study collected data from 105 teachers using the format “A gifted student is like ... because ...”. The data were analyzed using content analysis techniques, resulting in various themes from the 71 metaphors obtained. The research reveals that preschool teachers perceive gifted students as individuals with high potential, diverse talents, and as productive, sensitive individuals who require special

* MEB, Konya-Türkiye, havvad.hd@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0006-2704-5198>

** Doç. Dr., Necmetin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Konya-Türkiye, akurnaz@erbakan.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-1134-8689>

education. An attempt was made to create a special talent model in the light of the perceptions of preschool teachers. The study indicates that preschool teachers generally define gifted students with positive, valuable, and accurate concepts, demonstrating that they correctly perceive the characteristics of these individuals. Future research could investigate how these perceptions reflect in the organization of educational environments.

Keywords: Gifted students, metaphor, preschool teachers

GİRİŞ

Gelişen teknoloji ve sürekli yenilenen yayınlar ile günümüzde insanlar pek çok kavrama ilişkin algılar geliştirmektedirler. Bu kavramlardan biri de özel yeteneklilik kavramıdır. Literatürde, üstün zekâya veya özel yeteneklere sahip öğrencileri tanımlamak için "üstünler", "üstün ve özel öğrenciler", "üstün ve özel yetenekliler" gibi çeşitli terimler kullanılmaktadır (Ürek, 2012, aktaran Dolu & Ürek, 2017). Ülkemizde çoğunlukla 'üstün yetenek' kavramı kullanılırken, 15 Ocak 2013 tarihinde Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nca daha az kategorize edici bulunduğundan 'özel yetenek' kavramı tercih edilmiştir. Özel yetenek kavramı Millî Eğitim Bakanlığı Özel Yetenekli Bireylerin Eğitimi Strateji ve Uygulama Kılavuzuna göre 'Yaşıtlarına göre daha hızlı öğrenen, yaratıcılık, sanat, liderliğe ilişkin kapasitede önde olan, özel akademik yeteneğe sahip, soyut fikirleri anlayabilen, ilgi alanlarında bağımsız hareket etmeyi seven ve yüksek düzeyde performans gösteren birey' şeklinde tanımlanmıştır (MEB, 2013). Bu tanımda özel yetenekliliğin bireylerin kabiliyetlerinin akranları ile kıyaslanarak değerlendirilmesine ve farklı şekillerde görülebileceğine dikkat çekilmektedir. Bir kavramın nasıl tanımlandığı, bu kavrama ait özellikleri taşıyanların nasıl belirleneceğini de etkilemektedir. Bu nedenle özel yeteneklilik kavramının algılanış şekli özel yetenekli öğrencilerin tanılanma sürecinde önem arz etmektedir.

Günümüzde özel yetenekli öğrencilerin tanılanmaları Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi ile her yıl yenilenen Bilim ve Sanat Merkezleri Öğrenci Tanılama ve Yerleştirme Kılavuzu ile yürütülmektedir. Buna göre öğrenci seçimleri 1., 2. ve 3. Sınıfa devam eden öğrencilerden yapılmaktadır. Bu durum okul öncesi dönem öğrencilerin ya da erken çocukluk döneminde özel yetenek potansiyeli olanların tanılama sürecine dahil edilmediğini göstermektedir (Karadağ, 2022). Okul öncesi dönem öğrencileri için tanılama Millî Eğitim Bakanlığı Özel Yetenekli Bireylerin Eğitimi Strateji ve Uygulama kılavuzuna göre ülkemizde ailelerin ya da öğretmenlerinin yönlendirmelerine dayalı olarak Rehberlik ve Araştırma Merkezlerine (RAM) başvuru yapıldığında uygun ölçme aracı kullanılarak yapılabileceği belirtilmektedir (MEB, 2013). Bu durumda özel yetenekli bireylerin erken fark edilmesinde, erken tanılama ve müdahale açısından aile kadar okul öncesi öğretmenlerine büyük sorumluluklar düşmektedir.

Doğru yapılan tanılama, özel yetenekli öğrencilerin eğitim planlamasını dizayn etmede en temel adımdır (Pfeiffer & Petscher, 2008). Özel yetenekli bireylerin fark edilmesi, erken tanılanması ve uygun eğitim koşullarının sağlanması oldukça önemlidir. Okul öncesi öğretmenleri, öğrencilerini uzun bir süre gözlemleme fırsatına sahiptirler, bu nedenle öğrencilerin akademik gelişimleri hakkında aileden sonra en fazla bilgiye sahip kişilerdir. Öğretmenlerin öğrencileri ile geçirdikleri zaman dikkate alındığında öğrencilerini tanıyan olmaları beklenir. Ayrıca okul öncesi öğretmenlerin öğrencileri akranları ile kıyaslama, her birinin farklı özelliklerini görebilme fırsatları bulunmaktadır. Bu sebeple okul öncesi öğretmenlerinin özel yetenekli öğrencileri erken tanılamada önemi büyüktür. Özel yetenekli öğrencilerin tanılanmasında temel amaç, onları etiketlemek değil, gelişen zihin yapısına sahip olmaları için cesaretlendirmektir (Dweck, 2006). Bu sayede, erken dönemden itibaren öğrencilerin kabiliyetlerine uygun eğitim ortamlarıyla buluşmaları ve yeteneklerinin geliştirilme fırsatı oluşturulabilir.

Okul öncesi eğitim, ilk yönlendirmelerin ve teşviklerin yapıldığı, öğrencilerin eğitim hayatına yönelik tutumlarının oluştuğu çok önemli bir basamaktır (Roeper, 1977). Erken çocukluk dönemi insan yaşamında belki de en önemli değişimleri içinde barındırdığından en değerli dönemdir. Bireylerin potansiyellerini en üst seviyeye çıkarabilmek açısından son derece önemli bir dönemdir (Metin Baysal vd., 2018). Bu bağlamda, özellikle okul öncesi öğretmenlerinin özel yetenekli öğrenciler hakkındaki düşünceleri, bu öğrencilere yönelik algıları oldukça önemlidir. Öğretmen algıları öğrencilerin tanılanma süreçlerinde önemli rol oynamaktadır. Aynı zamanda öğretmenlerin özel yetenekli öğrencilere yönelik algıları, eğitim uygulamalarında bu bireylerin gereksinimlerine uygun yaklaşımlar geliştirmeleri için bir temel oluşturmaktadır.

Uluslararası literatürde üstün zekalı (gifted), üstün yetenekli (talented), üstün ve özel yetenekli (gifted and talented), parlak (brilliant), özel yetenekli (special talented) kavramlarının kullanıldığı görülmektedir. Önal'a (2019) göre zekâ ile ilgili çalışmaların başladığı ilk günlerden beri bir "üstünlük" tanımlaması da yapılmaya çalışılmaktadır. Çoğu zaman üstün zekâ, üstün yetenek ve dâhilik kavramları birbirinin yerine kullanılsa da aslında bu konu ile ilgili görüş birliğine varılmış tek bir tanımdan da söz edilememektedir. Yirminci yüzyıl başlarında çok fazla kullanılan üstün zekâ kavramı, bilişsel zekâ puanını temel alır ve bilişsel zekâ puanı 130 ve daha üzeri olan bireyler üstün zekâlı olarak tanımlanır. Zaman içinde ise sanat, müzik, liderlik ve jimnastik gibi alanlarda ön plana çıkan bireylerin bilişsel zekâ puanı yüksek olan bireylerden farklı olduklarının düşünülmesi ile bu bireyleri farklı şekillerde tanılama gerekliliği doğmuş ve üstün yetenek kavramı gündeme gelmiştir (Clark, 2002: 10). Yirmi birinci yüzyılın başlarında ise dünya literatüründe artık özel ve üstün yetenek terimleri, üstün zekâ kavramının yerine kullanılmaya başlanmıştır (Kirişçi & Sak, 2017, s. 138).

Zekânın algılanmasında pek çok faktör vardır. Üstün zekâlılığı açıklayan kuramlar bu konuda fikir vermektedir. Örneğin Sternberg ve Zhang (1995) üstün zekâlılığı olağanüstülük, enderlik, üretkenlik, kanıt ve değer ölçütüne göre açıklarken Renzulli (1978)'ye göre üstün zekâ, ortalama üstü genel veya özel yeteneğin, yaratıcı yeteneğin ve motivasyonun etkileşimi ile ifade eder. Gagne, Ayrımsal Üstün Zekâ ve Üstün Yetenek Kuramında üstün zekâ ve üstün yetenek arasında kesin çizgilerle ayırım yapılması ve her iki gruba giren kişilerin genel nüfusa olan oranlarının nicel olarak belirtilmiş olması dikkat çeker. Dean Keith Simonton'un Emergenik Kalıtım ve Epigenetik Gelişim Kuramı (1999, 2005), üstün zekânın genetik yapısının nasıl oluştuğunu ve üstün zekânın doğumdan itibaren nasıl bir gelişim gösterebileceğini açıklar. Tannenbaum Psikososyal Sınıflar Kuramında (1983) üstün yeteneği toplumsal değerlere göre açıklarken bir diğer taraftan Yıldız Modelinde (1983, 2003) çocuklarda üstün zekâ bulunmadığını ileri sürerek çok iddialı bir fikir ortaya atmıştır. O'na göre üstün zekâ ya da gelişmiş yetenek yalnızca yetişkinlerde bulunur. Çocuklar ise ancak üstün yetenek potansiyeline sahip olabilirler. Görüldüğü gibi kavram hakkında aynı uzmanlar bile farklı görüşler ifade edebilmektedir.

Özel yeteneklilik ile ilgili farklı algıların oluşması normal kabul edilmekte (Önal, 2019; Pfeiffer & Petscher, 2008; Sak, 2017) iken ülkemizde henüz tam netleşmemiş bu kavrama ilişkin okul öncesi öğretmenlerinin farklı algılar oluşturmaları da doğaldır. Tannenbaum'un (1983) Psikososyal Sınıflar Kuramında da belirttiği gibi özel yeteneklilik kavramının nasıl algılandığı toplum ve kültürden etkilenmektedir. Bu nedenle ülkemizde de farklı algıların oluşması beklenebilir. Bu algıların belirlenmesinde ise farklı yöntem ve uygulamalar mevcuttur.

Okul öncesi öğretmenlerinin özel yetenekli öğrencileri nasıl algıladıklarının bilinmesi için benzetmeler üretmelerini sağlama, cümle içinde anlamlı şekilde kullandırma gibi etkinlikler uygulanabilir (Kurnaz vd., 2013). Bu etkinliklerin yanında algılarının gerekçeleri ortaya konmak istendiğinde metaforlardan yararlanılabilir (Cortazzi & Jin, 1999; Lakoff & Johnson, 2005; Morgan, 1998; Shiff, 1979; Shuell, 1990). Metaforlar son yıllarda eğitim camiasında düşünce, duygu ve algı incelemelerinde sıkça rastlanan bir yöntem olmuştur. Yunancada "metapherein" sözcüğü "aktarmak", "taşımak" anlamına gelen metafor günümüzde iki nesne, olay ya da ilişki arasındaki benzerlikler şeklinde kullanılmaktadır (Draaisma, 2007). Akgün (2016) ise metaforu "bir kavram yapısını başka bir kavram yapısıyla ifade ederek anlama" olarak ifade eder. Metaforlar anlaşılması güç olan durumların bir kelime ile ancak daha sanatsal ve detaylı bir

şekilde ifade edilmesine olanak sağlarlar. Bu yöntemle insanların kavramları iç dünyalarından nasıl etkilenecek yorumladıkları ve düşünce biçimleri görülebilir (Arslan & Bayrakçı, 2006). Shuell (1990, s. 102) ise metaforun, belirli bir olguyu veya durumu anlamak için zihinsel bir yapı veya çerçeve sağladığını belirten 'Eğer bir resim 1000 kelimeye bedelse, bir metafor da 1000 resme bedeldir' ifadesini kullanmıştır. Bu çalışmada da okul öncesi öğretmenlerinin özel yetenekli öğrencileri nasıl algıladıkları, gerekçelerini de görebilmek amacı ile metaforlar aracılığı ile ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Okul öncesi eğitim öğretmenliği lisans programlarına bakıldığında özel yetenekli öğrencilerin tanınmalarına, eğitimlerine yönelik veya bu öğrencilerin ihtiyaçlarının nasıl karşılanacağına yönelik çok az bilgi bulunmaktadır. Öğretmenler, meslek yaşamlarına adım attıklarında, lisans döneminde edindikleri eğitimleri uygulamakta olup, eğer kişisel ilgi ve yönelimleri yoksa özel yeteneklilik ile ilgili eğitim almamış oldukları düşünülmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin özel yetenekli öğrencileri nasıl algıladıkları bilinmemektedir. Bu problemten hareketle söz konusu araştırma yapılmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, okul öncesi öğretmenlerin özel yetenekli öğrencilere yönelik algılarını ve gerekçelerini belirleyerek, bu öğrencilere karşı farkındalığı artırmaktır. Elde edilen bulgular, okul öncesi öğretmenlerinin özel yetenekli öğrencilerle etkileşimlerini geliştirmeye yönelik stratejiler belirlemelerine olanak tanıyacağı, gelecekte yapılacak olan öğretmen eğitimlerine ışık tutacağı düşünüldüğünden önemlidir. Okul öncesi öğretmenlerinin algılarının belirlenmesi, özel yetenekli öğrencilere yönelik erken dönemde eğitim uygulamalarının geliştirilmesi açısından kritik bir öneme sahiptir. Okul öncesi öğretmenlerinin özel yetenekli bireylere yönelik algılarının olumlu yönde geliştirilmesi, bu öğrencilerin erken tanınması, topluma kazandırılması, farklılıkların ve yeteneklerinin geliştirilmesi, doğru yönlendirilmeleri açısından da önemlidir. Bu bağlamda, öğretmenlerin özel yetenekli öğrencilere dair algılarını ve yaklaşımlarını anlamak; erken dönemde özel yetenekliliğin farkında olunmasında, öğrencilerin potansiyellerini keşfetmeleri ve geliştirmeleri için uygun bir eğitim ortamı yaratılmasında, bu öğrencilerin ihtiyaçlarına daha duyarlı olmalarının sağlanmasında etkin bir rol oynayacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada da okul öncesi öğretmenlerinin özel yetenekli öğrenci kavramına ilişkin ürettikleri metaforlara göre özel yeteneklilik algılarının araştırılması amaçlanmıştır. Ayrıca okul öncesi öğretmenlerinin algılarına göre nasıl bir özel yeteneklilik modelinin oluşabileceği ortaya konulmaya çalışılacaktır.

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Bu araştırma nitel araştırma yaklaşımı ile yürütülmüştür. Nitel araştırma desenlerinden biri de fenomenoloji desendir. Fenomenoloji(olgubilim) deseni felsefe ve psikolojiden gelen bir araştırma tasarımı olup, bireylerin yaşadıkları ortak tecrübeleri çözümlemeye çalışır (Yalçın, 2022). Bu araştırma da özel yetenekli öğrencilere yönelik okul öncesi öğretmenlerinin metaforik algılarını belirleme çalışması olduğundan fenomenolojik bir durum çalışmasıdır.

Katılımcılar

Çalışmalarda gözlenecek olan olaylar, bireyler, durumlar ya da nesnelerin belli özelliklere sahip olması amaçlandığında kullanılacak olan örnekleme yöntemi ölçüt örnekleme olmaktadır (Yıldırım & Şimşek 2018). Bu yöntemle amaçlanan daha önceden belirlenen kriterleri karşılayan durumlarla çalışmaktır. Bu ölçütler araştırmacı tarafından hazırlanabilir ya da önceden hazırlanmış ölçütler kullanılmış olabilir (Başaran, 2017). Ölçüt örneklemede belirli ölçütü karşılayanlar katılımcılar arasına alınır. Bu çalışmanın katılımcılarını 2023-2024 Eğitim-

Öğretim yılında okul öncesi öğretmenliği yapıyor olma ölçütünü taşıyan 105 öğretmen oluşturmuştur. Katılımcıların demografik bilgileri Tablo1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Tablo 1’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunu kadın öğretmenler oluşturmuştur. Katılımcıların %53,3’ünü 31-40 yaş grubu oluştururken, büyük çoğunluğu lisans

DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER		F	(%)
Cinsiyet	Kadın	92	87,6
	Erkek	13	12,4
Yaş	20-30	17	16,1
	31-40	56	53,3
	41-50	30	28,5
	51 Ve Üstü	2	1,9
Eğitim Düzeyi	Lisans	79	75,2
	Lisans Üstü	26	24,8
Mesleki Kıdem	1-10 Yıl	33	31,4
	11-20 Yıl	59	56,1
	21-30 Yıl	12	11,6
	31 Yıl ve Üstü	1	0,9
Özel Yetenekli Öğrenci ile Karşılaşma	Evet	62	59
	Hayır	43	41
Özel Yeteneklilik	Evet	13	12,4
İle İlgili Eğitim Alma Durumu	Hayır	92	87,6

mezuniyetine sahiptir. Öğretmenlerin %56,1’ i 11-20 yıllık mesleki kıdeme sahipken, özel yetenekli öğrenci ile karşılaşan öğretmen oranı %59’dur. Katılımcıların %87,6’sı daha önce özel yeteneklilik ile ilgili hiçbir eğitim almamıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmacı tarafından araştırma verilerini elde etmek için, birinci bölümünde demografik bilgilerin (cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, kıdem yılı, özel yeteneklilik ile ilgili eğitim alıp almadığı, özel yetenekli öğrenci ile karşılaşma durumu) yer aldığı, ikinci bölümünde ise öğretmenlerin özel yetenekli öğrencilere ilişkin metaforik algısını tespit etmeye yarayan “Özel yetenekli öğrenci ... gibidir; çünkü...” ibaresinin yer aldığı form kullanılmıştır. Metaforların bir araştırma aracı olarak kullanıldığı çalışmalarda, "gibi" terimi genellikle metaforun konusu ile kaynağı arasındaki bağı daha belirgin hale getirmek için tercih edilmektedir (Saban, 2008). Bu araştırmada yapılan metaforlara mantıklı gerekçeler üretilmesi açısından çünkü kavramına da yer verilmiştir. Bu form öğretmenlere online bir şekilde ulaştırılmış ve verilen cevaplar temel veri kaynağı olarak kullanılmıştır.

Etik Beyanı

Bu çalışma Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulunun 23.06.2023 tarih ve 14852 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler, toplanan verileri açıklayabilecek kavram ve ilişkileri anlaşılır bir şekilde ifade etmeyi amaçlayan içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. İçerik analizi, anlamların ortak paylaşımını vurgulamaktadır ve farklı bireyler tarafından aynı içeriğe atfedilen ve benzer anlamlar temelinde şekillenen bir süreçtir (Türkdoğan & Gökçe, 2018). Bu teknikte sonuçlar doğrudan alıntılara yer verilerek, betimsel olarak sunulur (Yıldırım & Şimşek 2018). Araştırmaya katılan 105 öğretmenden elde edilen metaforlar alfabetik sıraya koyulmuş ardından araştırmacı ve bir özel eğitim uzmanı tarafından 71 adet farklı metaforun ilişkileri ve ortak özellikleri dikkate alınarak kategoriler geliştirilmeye çalışılmıştır. Bu aşamada, temel olarak katılımcılar tarafından üretilen metaforlar özel yetenekli öğrenci olgusuna yönelik sahip oldukları ortak özellikler açısından incelenmiştir. Bu amaç için, katılımcılar tarafından üretilen her metafor metaforun konusu ile gerekçesi arasındaki ilişki bakımlarından analiz edilmiştir. Daha sonra her metafor özel yetenekli öğrencilere ilişkin belli bir tema ile ilişkilendirilerek (örneğin, “aydınlatan birey olarak özel yetenekli öğrenci”, vb.) toplam 11 farklı kavramsal kategori oluşturulmuştur. Üretilen metaforlardan aynı olanlar gerekçelerine bakılarak farklı kategorilerde listelenebilmiştir. Geçerliliği sağlamak amacıyla veri analizi süreçleri detaylı bir şekilde açıklanmış, belirlenen kategoriler uzman görüşü alınarak teyit edilmiştir. Ayrıca elde edilen tüm verilere bulgulara yer verilmiştir. Güvenilirliği sağlamak amacıyla ise araştırmacı ve özel eğitim uzmanı arasındaki güvenilirlik katsayısı Miles ve Huberman’ın (1994) formülü (Güvenirlik = görüş birliği / görüş birliği + görüş ayrılığı) ile hesaplanmıştır. Yapılan hesaplama sonucu güvenilirlik %91 bulunmuştur. Çalışmanın bu durumda güvenilir olduğu kabul edilebilir.

BULGULAR

Araştırmaya katılan 105 okul öncesi öğretmenin ürettiği, geçerli kabul edilen 71 metafor bu bölümde frekans ve yüzdelik değerleriyle Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Katılımcıların Ürettikleri Metaforlar

METAFOR	F	%	METAFOR	F	%
Ağaç	2	1,9	Karanlıktaki ışık	1	0,9
Arı	1	0,9	Karanlıktaki yıldız	1	0,9
Aslan	1	0,9	Kardelen	1	0,9
Ayışığı	1	0,9	Kayıt cihazı	1	0,9
Bebek	2	1,9	Kilitli sandık	1	0,9
Beyaz kâğıt	1	0,9	Kütüphane	1	0,9
Bilge	1	0,9	Maden	2	1,9
Bilgisayar	1	0,9	Meraklı şirin	1	0,9
Bilmece	1	0,9	Mıknatıs	1	0,9
Bukalemun	1	0,9	Obleck	1	0,9
Büyümüşte küçülmüş	2	1,9	Ova	1	0,9
Cevher	3	2,8	Özel bir elmas	1	0,9

Çalışkan arı	1	0,9	Ötücü kuşlar	1	0,9
Çiçek	3	2,8	Özel eğitim öğrencisi	2	1,9
Çirkin ördek yavrusu	2	1,9	Parkur	1	0,9
Dağ	1	0,9	Parlayan yıldız	1	0,9
Dağdaki bir çiçek	1	0,9	Pırlanta	1	0,9
Dedektif	1	0,9	Renkli kitap	1	0,9
Deniz	1	0,9	Sabun	1	0,9
Deposu dolu araba	1	0,9	Sınırsız kova	1	0,9
Dinamit	1	0,9	Sihirbaz	1	0,9
Duvar	1	0,9	Silah	1	0,9
Elmas	8	7,6	Su damlası	1	0,9
Galaksi	1	0,9	Sünger	1	0,9
Gelecek	1	0,9	Sürpriz	1	0,9
Gelecekte gelmiş	1	0,9	Şimşek	1	0,9
Gizlenmiş yıldız	1	0,9	Tohum	1	0,9
Gökkuşağı	5	4,7	Uzay	2	1,9
Güneş	3	2,8	Yağmur	2	1,9
Hassas terazi	1	0,9	Yarış arabası	1	0,9
Hazine	1	0,9	Yetişkin	1	0,9
Hazine sandığı	1	0,9	Yıldız	6	5,7
Işık	2	1,9	Yılmaz yarışçı	1	0,9
İnci	3	2,8	Zamansız insan	1	0,9
İşlenmemiş elmas	1	0,9	Zekâ küpü	1	0,9
Kaplumbağa	1	0,9			

Tablo 2’de görüldüğü gibi okul öncesi öğretmenleri özel yetenekli öğrenciler ile ilgili 71 adet metafor üretmişlerdir. Bu metaforlara bakıldığında en fazla kullanılan metaforlar ‘elmas, yıldız ve gökkuşağı’ olmuştur. Elmas, nadir bulunan ve yüksek değere sahip bir taş olarak, ender yetenekleri simgeler; yıldız, karanlıkta ışık ve yön bulma sembolü olarak, çeşitli yeteneklerin bireylere sağladığı rehberliği temsil eder. Gökkuşağı ise, farklı yeteneklerin bir araya gelmesiyle oluşan zenginliği ve çeşitliliği simgeler. Bu metaforlar, okul öncesi öğretmenlerine göre özel yetenekli öğrencilerin değerli oldukları, nadirlikleri ve çok yönlülükleri ile ön plana çıktıklarını vurgulamaktadır.

Özel Yetenekli Öğrencilere Yönelik Kavramsal Kategoriler

Bu bölümde özel yetenekli öğrencilere ilişkin metaforlar 11 farklı tema başlığı içerisinde gerekçeleriyle birlikte tablolarda sunulmuştur. Tablolarda her bir metaforun gerekçe kısmında bulunan cümle sayısı, o metaforun kullanılma sayısını belirtmektedir.

Potansiyeli Yüksek Birey Olarak Özel Yetenekli Öğrenci

Potansiyeli yüksek birey teması altında oluşturulan metaforların; bilge, bilgisayar, deniz, deposu dolu araba, elmas, güneş, ova, sınırsız kova, yarış arabası ve zekâ küpü olduğu görülmektedir. Bu şekilde metafor üreten öğretmenlerin sebepleri özel yetenekli öğrencilerin potansiyellerinin yüksek olduğunu vurgulamalarıdır. Tablo 3'te metaforlar ve gerekçeleri ayrıntılı bir şekilde gösterilmiştir.

Tablo 3. 'Potansiyeli Yüksek Birey' Olarak Özel Yetenekli Öğrenci ile İlgili Metaforlar

TEMA	METAFOR	F	ÇÜNKÜ
Potansiyeli Yüksek Birey	Bilge	1	Derin bilgilidir
	Bilgisayar	1	Çok güçlü hafızaları vardır
	Büyümüşte küçülmüş	1	Yaşıtlarından daha anlamlı ve soyut düşünmeyi becerebilir
	Deniz	1	Sınırlarını göremezsiniz, çok genişir
	Deposu dolu araba	1	Deposu dolu araba uzun yol gider yolda kalmaz, az hata yapar
	Elmas	3	İşlendikçe değerlenir
	Ova	1	Uçsuz bucaksızdır, her şeyi öğrenebilir
	Sınırsız kova	1	Sürekli bilgi ile doldurulması mümkün
	Yarış arabası	1	Performansı yüksek
	Zekâ küpü	1	Algıları çok açıktır

Oluşturulan metaforlar, özel yetenekli öğrencilerin potansiyeli yüksek bireyler olarak çeşitli özelliklerini ve zihinsel gelişim süreçlerini etkili bir şekilde yansıtmaktadır. Bilge, derin bilgisiyle zengin bir perspektif sunarken, bilgisayar güçlü hafızasıyla hızlı ve fazla olan öğrenme kapasitesini simgeler. Büyümüşte küçülmüş metaforu, bu bireylerin soyut düşünme yeteneklerinin gelişmiş olduğunu, ova geniş düşünce yapısını, sınırsız kova, bilgi edinme sürecinin sonsuzluğunu ifade eder. Zekâ küpü açık algılarıyla öğrenme kapasitesinin yüksek olduğunu belirtir. Okul öncesi öğretmenleri bu metaforlar ile, özel yetenekli öğrencilerin öğrenme kapasitelerini, bilgiyi hızlı işlemelerini, bilgi edinme süreçlerinin sonsuz ve sınırsızlığını ifade ederek, potansiyellerinin ne denli yüksek olduğunu vurgulamaktadırlar.

Çok Çeşitli Yeteneklere Sahip Birey Olarak Özel Yetenekli Öğrenci

Çok çeşitli yeteneklere sahip birey olarak özel yetenekli öğrenciler ile ilgili metaforların; ağaç, gökkuşağı, hazine, hazine sandığı, kütüphane, sihirbaz, sürpriz, şimşek, tilki, uzay ve yağmur olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin bu metaforları üretme sebepleri ise özel yetenekli öğrencilerin çok çeşitli yetenekleri olduğunu vurgulamak istemeleridir. Tablo 4'te metaforlar ve gerekçeleri ayrıntılı bir şekilde gösterilmiştir.

Tablo 4. 'Çok Çeşitli Yeteneklere Sahip Birey' Olarak Özel Yetenekli Öğrenciler ile İlgili Metaforlar

TEMA	METAFOR	F ÇÜNKÜ
Çok Çeşitli Yeteneklere Sahip Birey	Ağaç	1 Her dalında ayrı bir yetenek ve zekâ barındırır
	Gökkuşağı	4 Her bir renginde farklı bir ışık vardır Farklı renkler barındırır Çok yönlüdür
	Hazine	1 İçinde çeşit çeşit değerli eşya bulundurur
	Hazine sandığı	1 İçinde çok çeşitli madenler olur
	Kütüphane	1 Her konuda mantıklı açıklamaları vardır
	Sihirbaz	1 Yeteneği ile şaşırtır
	Sürpriz	1 Ne çıkacağını bilemezsin
	Şimşek	1 Hem yıkıcı hem aydınlatıcı
	Tilki	1 Bazıları kurnaz olurlar
	Uzay	1 Sonsuz ve çeşitli gezegenleri barındırır
	Yağmur	1 Bazen altında ıslanmaktan hoşlanırsın bazen ondan kaçarsın

Bu bölümdeki metaforlar çok çeşitli yeteneklere sahip birey olarak özel yetenekli öğrencilerin zenginliğini ve çeşitliliğini etkili bir şekilde yansıtmaktadır. Ağaç, her dalında farklı yetenek ve zekâ barındırarak bireylerin çok yönlülüğünü simgelerken, gökkuşağı da farklı renkleriyle her bir bireyin benzersiz özelliklerini temsil eder. Kütüphane, geniş bilgi birikimini ve mantıklı açıklamalarıyla öğrenme kaynaklarını simgelerken, sihirbaz ve sürpriz, bireylerin yetenekleriyle başkalarını şaşırtma ve beklenmedik sonuçlar elde etme kapasitesini vurgular. Şimşek hem yıkıcı hem de aydınlatıcı özelliğiyle, yeteneklerin hem zorluklar yaratabileceğini hem de yeni anlayışlar kazandırabileceğini gösterir. Tilki, zekâ ve kurnazlıkla, bireylerin stratejik düşünme yeteneklerini temsil ederken, uzay sonsuz fırsatları ve çeşitliliği simgeler. Son olarak, yağmur, bazen hoşlanılan bazen kaçınılan durumları ifade ederek, bireylerin yeteneklerine ilişkin duygusal tepkilerini yansıtır. Bu metaforlar, özel yetenekli öğrencilerin yeteneklerine ve ilgi alanlarının çeşitliliğine vurgu yapmaktadır.

Keşfedilmesi Gereken Birey Olarak Özel Yetenekli Öğrenci

Keşfedilmesi gereken birey teması altında oluşturulan metaforların; bilmece, galaksi, hazine sandığı, renkli bir kitap, uzay ve yıldız olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin bu şekilde metafor üretme sebepleri olarak özel yetenekli öğrencileri keşfedilmesi gereken bireyler olarak görmeleridir. Tablo 5'te metaforlar ve gerekçeleri ayrıntılı bir şekilde gösterilmiştir.

Tablo 5. ‘Keşfedilmesi Gereken Birey’ Olarak Özel Yetenekli Öğrencilerle İlgili Metaforlar

TEMA	METAFOR	F	ÇÜNKÜ
Keşfedilmesi Gereken Birey	Bilmece	1	Onunla sende bir şeyler öğrenirsin
	Galaksi	1	Bilinmezliği ve derinliği çoktur
	Hazine sandığı	1	İçi keşfedilmeyi bekleyen yeteneklerle doludur
	Renkli bir kitap	1	Her sayfasında farklı keşif vardır ve eğlencelidir
	Uzay	1	İçinde keşfedilmemiş gezegen olabilir
	Yıldız	1	Fark edilmezse kaybolur, kayar

Oluşturulan metaforlar, keşfedilmesi gereken birey olarak özel yetenekli öğrencilerin potansiyelini ve bilinmezliklerini etkili bir şekilde yansıtmaktadır. Bilmece, bireylerle etkileşimde bulunarak öğrenme sürecini zenginleştirirken, galaksi, derinlikleri ve bilinmezlikleriyle bu bireylerin karmaşıklığını simgeler. Hazine sandığı, içindeki keşfedilmemiş yeteneklerle dolu olduğunu vurgulayarak, her öğrencinin sahip olduğu gizli potansiyeli ifade eder. Renkli bir kitap, her sayfasında farklı keşifler sunarak öğrenme sürecinin eğlenceli ve zengin olduğunu gösterir. Uzay, keşfedilmemiş gezegenlerle dolu olmasıyla, bireylerin henüz keşfedilmemiş yönlerini temsil ederken, yıldızın kaybolma riski, yeteneklerin fark edilmediği takdirde değerlendirilemeyeceğini hatırlatır. Okul öncesi öğretmenleri bu metaforlar ile, özel yetenekli öğrencilerin kendilerine özgü özelliklerini anlamak ve değerlendirmek için etrafındaki kişilerin çaba harcaması gerektiğini vurgulamaktadırlar.

Sıra Dışı ve Özel Birey Olarak Özel Yetenekli Öğrenci

Sıra dışı ve özel birey teması altında oluşturulan metaforların; bukalemun, çirkin ördek yavrusu, inci, kaplumbağa, karanlıkta parlayan yıldız, mıknaş, su damlası ve zamansız insan olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin bu metaforları oluşturma sebepleri özel yetenekli öğrencilerin diğerlerinden farklı olduklarını vurgulamaktır. Tablo 6’da metaforlar ve gerekçeleri ayrıntılı bir şekilde gösterilmiştir.

Tablo 6. ‘Sıra Dışı ve Özel Birey’ Olarak Özel Yetenekli Öğrencilerle İlgili Metaforlar

Tema	Metafor	f	Çünkü
Sıra Dışı ve Özel Birey	Bukalemun	1	İsterse çok iyi gizlenir
	Çirkin ördek yavrusu	2	Diğerlerinden farklıdır Başkalarının yanında hemen belli olur
	İnci	1	Çok özeldir
	Kaplumbağa	1	Çünkü kendi kabuğunda yaşar
	Karanlıkta parlayan yıldız	1	Eşsiz ve dikkat çekicidir
	Mıknaş	1	Yetenekleri ile insanların dikkatini çeken ilginç biridir
	Su damlası	1	Çok özel ve kıymetlidir
	Zamansız insan	1	Herkesten farklı ve zamanının ötesinde eşsiz olur

Bu bölümdeki metaforlar özel yetenekli öğrenciler sıra dışı ve özel olarak nitelendirmiş oluş çirkin ördek yavrusu, diğerlerinden farklılıklarını vurgulayıp, potansiyellerinin zamanla ortaya çıkacağını ifade eder. İnci, nadir ve değerli oluşuyla, özel yeteneklerin eşsizliğini temsil eder. Kaplumbağa, kendi kabuğunda yaşamasıyla, bireylerin iç dünyalarına ve kendilerine dönük özelliklerine dikkat çeker. Karanlıkta parlayan yıldız, eşsizliğiyle dikkat çekerek, özel yetenekli bireylerin fark edilmesi gereken yönlerini vurgular. Mıknaş, yetenekleriyle insanları çekme

özelliğini simgelerken, su damlası, her bireyin kıymetli olduğunu hatırlatır. Zamansız insan, zamanının ötesinde olan bireylerin yenilikçi düşünce yapısını, sıra dışılığını ve farklı bakış açılarını temsil eder. Okul öncesi öğretmenleri bu metaforlar ile, özel yetenekli öğrencilerin benzersiz ve olağanüstü özellikleri olduğunu belirtmişlerdir.

Aydınlatan Birey Olarak Özel Yetenekli Öğrenci

Özel yetenekli öğrencilerle ilgili oluşturulan metaforları aydınlatan bireysel tema içerisinde; ay ışığı, elmas, güneş, ışık, karanlıktaki ışık, karanlıktaki yıldız ve yıldız şeklinde olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin bu metaforları oluşturmalarının nedeni, özel yetenekli öğrencilerin çevresindekileri aydınlatan ve onlara yol gösteren bireyler olduğunu vurgulamak istemeleridir. Metaforlar ve gerekçeleri Tablo 7'de ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

Tablo 7. 'Aydınlatan Birey' Olarak Özel Yetenekli Öğrenci ile İlgili Metaforlar

TEMA	METAFOR	F	ÇÜNKÜ
Aydınlatan Birey	Ay ışığı	1	Karanlıkta aydınlatır
	Elmas	1	Parlar
	Güneş	1	Karanlık alanları aydınlatır
	Işık	2	Etrafını aydınlatır Hızlı ve aydınlıktır
	Karanlıktaki ışık	1	Her yeri aydınlatır
	Karanlıktaki yıldız	1	Aydınlatır ve yönünü bulmana yardım eder
	Yıldız	3	Parlar

Oluşturulan metaforlar, özel yetenekli öğrencilerin aydınlatıcı özelliklerini ve toplum üzerindeki etkilerini etkili bir şekilde yansıtmaktadır. Ay ışığı, karanlıkta yol gösterici bir rol üstlenerek, bu bireylerin başkalarına ilham verme ve rehberlik etme yeteneğini simgeler. Elmas, parlaklığıyla, özel yeteneklerin değerini ve nadirliğini temsil eder. Güneş, karanlık alanları aydınlatarak, bu bireylerin çevrelerine sağladıkları pozitif etkiyi ve bilgi yayma kapasitesini vurgular. Işık, etrafı aydınlatma özelliğiyle, özel yetenekli bireylerin çevrelerine kattığı enerji ve canlılığı ifade eder. Karanlıktaki ışık, her yeri aydınlatarak, bu bireylerin zorluklar karşısında bile umut ve rehberlik sunma yeteneklerini temsil eder. Karanlıktaki yıldız ise, aydınlatıcı rolüyle yön bulma konusunda başkalarına yardım etme kapasitesini simgeler. Son olarak, yıldızın parlaması, özel yetenekli bireylerin kendi potansiyellerini gerçekleştirdiklerinde nasıl dikkat çekici olabileceklerini ve topluma katkı sağladıklarını gösterir. Bu metaforlar, özel yetenekli öğrencilerin toplumda nasıl bir fark yaratabileceğini anlamak için zengin bir bakış açısı sunmaktadır.

Az Rastlanan Birey Olarak Özel Yetenekli Öğrenci

Özel yetenekli öğrenciler için oluşturulan metaforların az rastlanan birey kategorisinde; aslan, elmas, inci ve pırlanta şeklinde olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin bu metaforları oluşturma sebepleri özel yetenekli öğrencilere az rastlandığını vurgulamalarıdır. Metaforlar ve gerekçeleri Tablo 8'de ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Tablo 8. ‘Az Rastlanan Birey’ Olarak Özel Yetenekli Öğrenci ile İlgili Metaforlar

TEMA	METAFOR	F	ÇÜNKÜ
Az Rastlanan Birey	Aslan	1	Bulunduğu ortamda tektir ve liderlik özelliği vardır
	Elmas	2	Nadir ve değerlidir Az bulunur
	Güneş	1	Biriciktir
	İnci	1	Nadir bulunur ve çok değerlidir
	Pırlanta	1	Çok kıymetlidir, her yerde olmaz

Oluşturulan metaforlar, az rastlanan bireyler olarak tanımlanan özel yetenekli öğrencilerin nadirliklerini ve değerlerini etkili bir şekilde yansıtmaktadır. Aslan, bulunduğu ortamda tek olma ve liderlik özelliğiyle, bu bireylerin güçlü ve etkileyici karakterlerini simgelerken, topluluk içinde öne çıkma yeteneklerini vurgular. Elmas, pırlanta ve inci nadir ve değerli oluşunu, güneş, biricikliği temsil eder. Özel yeteneklerin benzersizliğini ve kıymetini temsil eder; bu, onlara az rastlanıldığını ifade eder. Okul öncesi öğretmenleri oluşturdukları bu metaforlar ile özel yetenekli öğrencilerin enderliklerine vurgu yapmaktadırlar.

Duyarlı ve Hassas Birey Olarak Özel Yetenekli Öğrenci

Duyarlı ve hassas birey teması altında oluşturulan metaforların; bebek, büyümüşte küçülmüş, çiçek, hassas terazi, obleck, sabun, yağmur ve yetişkin olarak görülmüştür. Öğretmenlerin özel yetenekli öğrencilere yönelik bu metaforları oluşturma sebepleri, bu öğrencilerin hassasiyetlerinin olduğunu vurgulamalarıdır. Metaforlar ve gerekçeleri Tablo 9’da ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

Tablo 9. ‘Duyarlı ve Hassas Birey Olarak Özel Yetenekli Öğrenci ile İlgili Metaforlar

TEMA	METAFOR	F	ÇÜNKÜ
Duyarlı ve Hassas Birey	Bebek	2	Çok masumdur Duygusal olarak yaşlılarının altındadır
	Çiçek	1	Çok hassastır hemen solar
	Hassas terazi	1	Çok duyarlıdır
	Obleck	1	Doğru yaklaşırsanız içine çeker yanlış yaklaşırsanız sert bir duvardır
	Sabun	1	Dikkatli tutulmazsa kayar gider
	Yağmur	1	Hassastır
	Yetişkin	1	Yaşlılarından olgundur

Oluşturulan metaforlar, duyarlı ve hassas bireyler olarak tanımlanan özel yetenekli öğrencilerin duygusal ve psikolojik özelliklerini etkili bir şekilde yansıtmaktadır. Bebek, masumiyetiyle, bu bireylerin duygusal derinliklerini ve hassasiyetlerini simgeler; ayrıca, yaşlılarının duygusal gelişim seviyesinin altında kalabileceklerini ifade eder. Çiçek, hassas yapısıyla, özel yetenekli

öğrencilerin duygusal durumlarının çevresel etkenlere ne kadar bağlı olduğunu gösterir; dikkat edilmediğinde hızla solma riski taşır. Hassas terazi, bu bireylerin duygusal denge ve ölçü konusunda ne kadar dikkatli olmaları gerektiğini simgeler. Nişasta ile oluşturulan bir karışım olan Obleck, ne katı ne sıvı bir maddedir. Bu maddenin içine elinizi yavaşça değdirirseniz içine girebilirsiniz, ancak sert bir şekilde dokunursanız katı halde gibi görünerek içine girmenize izin vermez. Bu metafor doğru yaklaşımın önemini vurgularken, yanlış yaklaşımların sert bir tepki doğurabileceğini ifade eder. Sabun, dikkat edilmediğinde kayıp gidebilecek bir değer olduğunu gösterirken, bu bireylerin desteklenmesi gerektiğini hatırlatır. Yağmur, hassasiyetiyle, duygusal durumların değişkenliğini ve bu bireylerin duygusal ihtiyaçlarının önemini vurgular. Son olarak, yetişkin metaforu, bu bireylerin yaşitlarına göre daha olgun ve derin bir anlayışa sahip olduklarını belirtir. Okul öncesi öğretmenleri bu metaforlar ile özel yetenekli öğrencilerin duygusal özelliklerine dikkat çekerek, onların hassasiyetleri olduklarına vurgu yapmaktadırlar. Bu durum öğretmenlerin; özel yeteneklilik kavramını sadece bilişsel özellikler ile bağdaştırmamış olduklarını göstermektedir.

Meraklı ve Öğrenmeyi Seven Birey Olarak Özel Yetenekli Öğrenci

Öğretmenlerin özel yetenekli öğrencilere yönelik meraklı ve öğrenmeyi seven birey kategorisinden oluşturdukları metaforların; fotoğraf makinesi, gece gündüz parlayan bir yıldız, kardelen, kayıt cihazı, meraklı şirin ve ötücü kuşlar olduğu görülmüştür. Bu metaforların oluşturulma sebepleri özel yetenekli öğrencilerin meraklı olduğunu vurgulamalarıdır. Metaforlar ve gerekçeleri Tablo 10'da ayrıntılı bir şekilde gösterilmiştir.

Tablo 10. 'Meraklı ve Öğrenmeyi Seven Bir Birey Olarak Özel Yetenekli Öğrenci ile İlgili Metaforlar

TEMA	METAFOR	F	ÇÜNKÜ
Meraklı Öğrenmeyi Seven Birey	Fotoğraf makinesi	1	Her şeyi gözlemler kaydeder
	Gece gündüz parlayan bir yıldız	1	Kabına sığmaz hep merak eder
	Kardelen	1	Öğrenmeyi ve zoru başarmayı sever
	Kayıt cihazı	1	Her şeyi kaydetmek ister, meraklıdır
	Meraklı şirin	1	Sorularıyla insanı yorar
	Ötücü kuşlar	1	Merak ettiği her şeyi sorar çok konuşur fikir üretir

Oluşturulan metaforlar, meraklı ve öğrenmeyi seven bireyler olarak tanımlanan özel yetenekli öğrencilerin keşfetme ve öğrenme arzularını etkili bir şekilde yansıtmaktadır. Fotoğraf makinesi, her şeyi gözlemleme ve kaydetme yeteneğiyle, bu bireylerin çevrelerine olan dikkatlerini ve detaylara verdikleri önemi simgeler. Gece gündüz parlayan bir yıldız, sürekli merak içinde olduklarını ve sınır tanımadıklarını ifade eder; bu, onların öğrenmeye olan tutkulu yaklaşımlarını temsil eder. Kardelen, zorluklarla başa çıkma isteği ve öğrenme sevgisiyle, bu bireylerin kararlılıklarını ve azimlerini vurgular. Kayıt cihazı, meraklı doğalarını ve her şeyi kaydetme isteklerini simgelerken, öğrenme süreçlerinde bilgi toplama ve ezber becerilerini temsil eder. Meraklı şirin, sorularıyla insanları yorar ifadesiyle, bu bireylerin öğrenme süreçlerinde aktif katılımcılar olduklarını ve sorgulayıcı bir zihin yapısına sahip olduklarını gösterir. Ötücü kuşlar, merak ettikleri her şeyi sorma ve fikir üretme yetenekleriyle, bu bireylerin sosyal etkileşimlerde ne kadar aktif olduklarını ve bilgi paylaşımına olan isteklerini simgeler. Okul öncesi öğretmenleri bu metaforlar ile özel yetenekli öğrencilerin meraklı olduklarını vurgulamaktadırlar.

Ulaşılmaması Zor Birey Olarak Özel Yetenekli Öğrenci

Bu bölümde okul öncesi öğretmenlerinin ürettikleri metaforlardan “ulaşılmaması zor birey” olarak özel yetenekli öğrenci teması altında gruplandırılabilirler yer almaktadır. Öğretmenlerin bu metaforları üretme sebepleri özel yetenekli öğrencilerin anlaşılmasının ve onlara ulaşmanın zorluğunu vurgulamalarıdır. Tablo 11’de metaforlar ve gerekçeleri ayrıntılı bir şekilde gösterilmiştir.

Tablo 11. ‘Ulaşılmaması Zor Birey’ Olarak Özel Yetenekli Öğrenciler ile İlgili Metaforlar

TEMA	METAFOR	F	ÇÜNKÜ
Ulaşılmaması Zor Birey	Bulut	1	Dokunmak anlamak zordur
	Cevher	1	İlk bakışta görülmez
	Dağ	1	Ulaşılmaması zor ve hep yüksekte
	Hazine	1	Zor bulunur çok değerlidir
	Parkur	1	Onu anlamak ve ona ulaşmak için zorlu bir yolculuk gerekir
	Yıldız	2	Hep parlar ve asla ulaşılmaz

Verilen metaforlar, ulaşılması zor bireyler olarak tanımlanan özel yetenekli öğrencilerin karmaşıklığını ve derinliğini etkili bir şekilde yansıtmaktadır. Bulut, dokunmanın ve anlamının zorluğunu simgeler; bu, bu bireylerin iç dünyalarının karmaşık ve soyut olduğunu ifade eder. Cevher, ilk bakışta görünmemesiyle, bu bireylerin potansiyellerinin ve yeteneklerinin derinlikte gizli olduğunu belirtir; onları anlamak için daha fazla çaba sarf etmek gerektiğini gösterir. Dağ, ulaşılması zor ve yüksek bir konumda olmalarıyla, bu bireylerin toplumdan farklılıklarını ve başarılarının zorluğunu simgeler. Hazine, zor bulunması ve çok değerli olmasıyla, bu bireylerin gerçek değerlerinin ve yeteneklerinin keşfedilmesinin ne kadar önemli olduğunu vurgular. Parkur, bu bireyleri anlamak ve onlara ulaşmak için gereken zorlu yolculuğu temsil eder; bu, onları tanımak ve desteklemek için sabır ve azim gerektirdiğini ifade eder. Yıldız, hep parlamasıyla ama asla ulaşılabilirliğiyle, bu bireylerin potansiyellerinin her zaman göz önünde olduğunu, ancak tam olarak anlaşılabilirliğini gösterir. Bu metaforlar, özel yetenekli öğrencilerin karmaşıklığını, derinliğini ve anlaşılmasının zorluğunu vurgulamaktadır.

Üretken ve Yenilikçi Birey Olarak Özel Yetenekli Öğrenci

Üretken ve yenilikçi birey teması altında oluşturulan metaforların; ağaç, arı, çalışkan arı, gelecek, gelecekte gelmiş ve yılmaz yarışı olduğu görülmüştür. Okul öncesi öğretmenleri özel yetenekli öğrencilerin üretken olduklarını vurgulamışlardır. Üretilen metaforlar ve gerekçeleri Tablo 12’de ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

Tablo 12. ‘Üretken ve Yenilikçi Birey’ Olarak Özel Yetenekli Öğrenciler ile İlgili Metaforlar

TEMA	METAFOR	F	ÇÜNKÜ
	Ağaç	1	Meyve verir
	Arı	1	Çalışır ve üretir
	Çalışkan arı	1	Üretmeyi sever

Üretken ve Yenilikçi Birey	Gelecek	1	Yetenekleri sınırsız ve gelişebilen özelliktedir
	Gelecekten gelmiş	1	Yenilikçi ve kendi zamanımızda onu anlamak zor
	Güneş	1	Her gün yeniden doğar, sürekli yeni şeyler katar kendine
	Yılmaz yarışçı	1	Hep daha iyisi için çalışır

Verilen metaforlar, üretken ve yenilikçi bireyler olarak tanımlanan özel yetenekli öğrencilerin yaratıcılıklarını ve üretkenliklerini etkili bir şekilde yansıtmaktadır. Ağaç, meyve vermesiyle, bu bireylerin bilgi ve yaratıcılık üretme yeteneklerini simgeler; bu, onların topluma katkı sağlama potansiyelini ifade eder. Arı, çalışkanlığı ve üretkenliğiyle, bu bireylerin sürekli olarak yeni şeyler üretme ve katkıda bulunma isteğini gösterir. Çalışkan arı, üretme sevgisini vurgulayarak, bu bireylerin çalışkanlıkları ve azimleriyle dikkat çektiklerini belirtir. Gelecek, sınırsız ve gelişebilen yetenekleri temsil eder; bu, bu bireylerin potansiyelinin sürekli olarak genişleyebileceğini ve yenilikçi fikirler üretebileceğini ifade eder. Gelecekten gelmiş metaforu, yenilikçi niteliklerini simgelerken, zamanımızda bu bireylerin fikirlerinin ve yaklaşımlarının anlaşılmasının zorluğunu da vurgular. Yılmaz yarışçı, hep daha iyisi için çalışma azmini temsil eder; bu, bu bireylerin sürekli olarak kendilerini geliştirme ve daha yüksek hedeflere ulaşma isteğini ifade eder. Bu metaforlar, özel yetenekli öğrencilerin üretkenliklerini, yenilikçiliklerini ve sürekli gelişim arayışlarını vurgulamaktadır.

Özel Olarak Eğitim Alması Gereken Birey Olarak Özel Yetenekli Öğrenci

Okul öncesi öğretmenleri özel yetenekli öğrencilerin bu konuda eğitim almış kişiler tarafından eğitilmeleri gerektiğini vurgulamışlardır. Bu sebeple oluşturulan metaforlar; cevher, çiçek, dinamit, elmas, gökkuşağı, kilitli bir sandık, özel, özel eğitim öğrencisi ve tohum olmuştur. Metaforlar gerekçeleri ile Tablo 13 'de gösterilmiştir.

Tablo 13. 'Özel Olarak Eğitim Alması Gereken Birey' Olarak Özel Yetenekli Öğrenciler ile İlgili Metaforlar

TEMA	METAFOR	F	ÇÜNKÜ
Özel Olarak Eğitim Alması Gereken Birey	Cevher	2	Özel olarak işlenmelidir Nasıl değerlendirileceğini herkes bilmez
	Çiçek	2	Özel ilgi göstermezseniz solar Ayrı bir bakım ve özen ister
	Dinamit	1	Doğru kullanılırsa çok iş yapar kullanılmazsa patlatır
	Elmas	3	İşlenmesi zordur ve ehli tarafından işlenmelidir Yetenekleri ehil kişilerce işlendikçe parlar
	Gökkuşağı	1	Göründüğünde ne yapılacağını bilip kaybetmemek gerekir
	Kilitli bir sandık	1	İçindekileri keşfetmek için doğru anahtarı bulmak gerekir
	Maden	1	İşlersen ortaya çıkar
	Özel eğitim öğrencisi	1	Yeteneğine uygun eğitilmelidir
	Özel	1	Farklılığından ötürü özel bir eğitime ihtiyaç duyar

Oluşturulan bu metaforlar özel olarak eğitim alması gereken bireyler olarak tanımlanan özel yetenekli öğrencilerin ihtiyaçlarını ve potansiyellerini etkili bir şekilde yansıtmaktadır. Cevher, özel olarak işlenmesi gerektiğini vurgular; bu, bu bireylerin potansiyellerinin keşfedilmesi ve geliştirilmesi için özel bir yaklaşım gerektirdiğini ifade eder. Çiçek, özel ilgi ve bakım olmadan solacağını belirtir; bu, bu öğrencilerin dikkat ve destekle büyüyüp gelişebileceklerini gösterir. Dinamit, doğru kullanıldığında büyük işler başarabileceğini, yanlış kullanıldığında ise zararlı olabileceğini simgeler; bu, özel yetenekli öğrencilerin potansiyelinin doğru yönlendirilmesi gerektiğini ifade eder. Elmas, işlenmesinin zorluğunu ve ehil kişilerce işlenmesi gerektiğini belirtir; bu, uzman eğitimcilerin bu öğrencilerin yeteneklerini geliştirmedeki önemini vurgular. Gökkuşağı, görünürlüğüyle birlikte ne yapılması gerektiğini bilmenin önemini ifade eder; bu, fırsatların değerlendirilebilmesi için doğru adımların atılması gerektiğini gösterir. Kilitli bir sandık, içindekileri keşfetmek için doğru anahtarın bulunması gerektiğini belirtir; bu, bireylerin potansiyellerinin açığa çıkarılması için uygun yöntemlerin ve eğitimlerin gerekliliğini simgeler. Maden, işlenmediği sürece potansiyelinin ortaya çıkmayacağını ifade eder; bu, özel yetenekli öğrencilerin doğru eğitimle gelişim göstermesi gerektiğini belirtir. Özel eğitim öğrencisi, yeteneğine uygun bir eğitimle desteklenmesi gerektiğini vurgular. Özel, farklılıklarından dolayı özel bir eğitime ihtiyaç duyduklarını ifade eder. Son olarak, tohum, doğru toprak ve ilgi ile büyütülmesi gerektiğini belirtir; bu, özel yetenekli öğrencilerin de uygun eğitim ve destekle gelişebileceğini gösterir. Bu metaforlar ile okul öncesi öğretmenleri, özel yetenekli öğrencilerin ihtiyaçlarının tespit edilip ona göre eğitim süreci oluşturulması gerekliliğini, verilecek olan eğitimin uzman kişilerce olması gerektiğini ve öğrencilerin potansiyellerinin doğru yönlendirme ile geliştirilebileceğini vurgulamaktadırlar.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Algılarına Göre Oluşan Özel Yeteneklilik Modeli

Okul öncesi öğretmenlerinin özel yetenekli bireylere yönelik oluşturdukları metaforların gerekçelerine bakılarak oluşturulan temalardan bir özel yeteneklilik modeli oluşturulmaya çalışılmıştır. Temaların öne çıkan özellikleri, öğretmenlerin belirttikleri gerekçeler üzerinden kavramsallaştırılmış ve modelin bileşenlerini oluşturmuştur. Şekil 1’de modelin kavram haritası yer almaktadır.

Şekil 1. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Oluşan Özel Yeteneklilik Modeli

Bu model, okul öncesi öğretmenlerinin özel yetenekli öğrencilerin hem zihinsel hem de duyuşsal özelliklerini bütüncül bir şekilde algıladıklarını göstermektedir. Öğretmenlerin algılarına göre oluşturulan “Potansiyeli Yüksek Birey Olarak Özel Yetenekli Öğrenci” temasına dayalı olarak öğretmenlerin özel yetenekli öğrenciyi “Zihinsel Kapasitesi yüksek çocuk” olarak algıladıkları söylenebilir. Zihinsel kapasitesi yüksek çocuk ile öğretmenler özel yetenekli bireylerin üstün zihinsel kapasiteye sahip olduğu vurgulamakta, güçlü hafıza, yüksek performans, soyut düşünme gibi bilişsel özellikleri öne çıkarmaktadır. Öğrencilerin “Aydınlatan Birey Olarak Özel Yetenekli Öğrenci” temasına dayalı olarak “Lider ve toplumda etki yaratan çocuk” olarak algılandıkları söylenebilir. Özel yeteneklilerin toplumda önemli roller üstlenebileceği yansıtılmakta olan bu faktör, öncü kişiler olma, yol göstericilik gibi liderlik özellikleri ile toplumsal etkiye sahip olma özelliklerini vurgulamaktadır. Özel yetenekli öğrencilerin, “Meraklı ve Öğrenmeyi Seven Birey Olarak Özel Yetenekli Öğrenci” temasına dayalı olarak “Merak eden çocuk” olarak algılandıkları söylenebilir. Özel yeteneklilerin öğrenmeye ve keşfetmeye güçlü bir istek duyduklarını vurgulayan merak bileşeninde, meraklı olma, sorgulama, gözlem yeteneği, araştırma gibi özellikler ön plana çıkmaktadır. “Ulaşılmaması Zor Birey Olarak Özel Yetenekli Öğrenci” temasına dayalı olarak algıların “Karmaşık yapıları olan çocuk” olarak şekillendiği söylenebilir. Özel yeteneklilerin karmaşık zihinsel yapıya sahip olduğu ifade edilen bileşende, anlaşılması zor bireyler olduklarına, anlaşılmaları için çevresindekilere büyük iş düştüğüne vurgu yapılmaktadır. “Çok Çeşitli Yeteneklere Sahip Birey” temasında özel yeteneklilerin çok çeşitli alanlarda yetenekli olabilecekleri belirtilen bileşende, farklı yetenek alanlarına ve ilgi çeşitliliğine sahip olma özelliği öne çıkmaktadır. Bu sebeple “Çok yönlü çocuk” oldukları söylenebilir. “Keşfedilmesi Gereken Birey Olarak Özel Yetenekli Öğrenci” temasından hareketle öğrencilerin “Keşfedilmesi ile gelişim gösteren çocuk” olarak algılandıkları söylenebilir. Özel yeteneklilerin kendilerini keşfetme ve gelişimlerini destekleyecek ortamların önemli olduğu vurgulanan bileşende, keşfedilmesi gereken bireysel özellikler, tanılama gerekliliği, sosyal çevre gibi unsurlar yer almaktadır. “Sıra Dışı ve Özel Birey Olarak Özel Yetenekli Birey” temasından hareketle öğrencilerin “Benzersiz çocuk” olarak algılandıkları söylenebilir. Özel yeteneklilerin benzersiz ve farklı özelliklerinin olduğu belirtilen bileşende, bu öğrencilerin akranlarından farklı olduklarına ve dikkat çekici özellikleri olduğuna vurgu yapılmaktadır. “Az Rastlanan Birey Olarak Özel Yetenekli Öğrenci” temasından hareketle özel yetenekli öğrencilere “Az rastlanan çocuk” denebilir. Özel yeteneklilerin nadir görülen özelliklere sahip olduğu ifade edilen bu bileşende, özel yetenekli bireylerin toplumda ender oldukları belirtilmektedir. “Üretken ve Yenilikçi Birey Olarak Özel Yetenekli Öğrenci” temasından hareketle algıların “Üretken çocuk” olduğu söylenebilir. Özel yeteneklilerin orijinal fikirler üretme, yenilikçi çözümler bulma ve yüksek düzeyde ürün ortaya koyma eğilimlerini vurgulayan bu bileşende öğrencilerin mükemmeliyetçi yapısı, sürekli gelişim ve yenilik istekleri ön plana çıkmaktadır. “Duyarlı ve Hassas Birey Olarak Özel Yetenekli Öğrenci” temasından hareketle öğretmenlerin öğrencileri “Duyarlı çocuk” olarak algıladıkları söylenebilir. Özel yeteneklileri duyuşsal özellikleri açısından tanımlayan bu bileşende bu öğrencilerin motivasyonlarının önemli olduğuna, duygusal olarak yaşlılarından daha olgun ya da daha geride olabileceğiyle beraber asenkron gelişime dikkat çekilmektedir. “Özel Olarak Eğitim Alması Gereken Birey” temasından hareketle özel yetenekli öğrencilerin “Eğitimsel gereksinimi farklı olan çocuk” olarak algılandıkları söylenebilir. Doğru tanılama, uygun eğitim desteği gibi hususların önemli olduğu vurgulanan bu bileşende özel yeteneklilerin ayrı bir eğitime ihtiyaç duydukları ve ihtiyaçlarının karşılanmasının gerekliliği ifade edilmektedir.

Özetle bu model özel yetenekli bireylerin özelliklerini okul öncesi öğretmenlerinin gözünden açıklarken, bu bireylerin potansiyelini en üst düzeye çıkarmayı, farklı yeteneklerinin keşfedilmesi ve geliştirilmesi için bireysel farklılıklarını anlamayı vurgulamaktadır.

SONUÇLAR ve TARTIŞMA

Bu çalışmada, okul öncesi öğretmenlerinin özel yetenekli öğrencilerle ilgili metaforik algıları incelenmiştir. Özel yetenekli öğrencilerin okul öncesi öğretmenlerinin gözünde; potansiyelleri yüksek, çeşitli yeteneklere sahip, keşfedilmesi gereken, ulaşılması zor, aydınlatan, sıra dışı,

meraklı ve öğrenmeyi seven, hassas ve duyarlı, üretken ve yenilikçi ile özel olarak eğitim alması gereken bireyler oldukları gözlenmiştir. Öğretmenler özel yetenekli öğrencileri en fazla ‘çok çeşitli yeteneklere sahip birey’ ve ‘özel olarak eğitim alması gereken birey’ olarak görmektedirler. Öğretmenlerin özel yetenekli öğrencilere yönelik algılarındaki çeşitlilik ve fikir birliğine varılamaması, ortak bir kavramda buluşulmadığını göstermektedir. Bu durum bilim insanlarının özel yetenekliliği tek bir tanım altında toplayamamalarını (Leana Taşçılar & Kanlı, 2014) destekler niteliktedir.

Akkanat ve diğerlerinin (2018) çalışmasında öğretmenlerin üstün yetenekli çocuk kavramına ilişkin algılarından sıra dışı olmaları ile benzerlik göstermektedir. Bu çalışma Ekinci ve diğerleri (2018) ile Duran ve diğerleri (2017) tarafından yapılan çalışmalara; özel yetenekli bireylerin değerli, nadir bulunan bireyler olarak tanımlanmaları yönünden benzerlik göstermektedir. Elde edilen bulgular, okul öncesi öğretmenlerinin özel yetenekli öğrencileri genellikle olumlu ve değerli kavramlarla tanımladığını göstermektedir.

Potansiyeli yüksek birey tanımlaması ile öğretmenler özel yetenekli öğrencileri zihinsel kapasitelerinin yüksek olduğu, güçlü hafızaya ve soyut düşünme becerisine sahip oldukları, dikkat sürelerinin uzunluğu ve algılarının çok açık olduğunu görmektedirler. Bu özellikler Stenberg (1977)’in Başarılı Zekâ kuramından fikirleri, olayları karşılaştırma, neden sonuç ilişkisi kurabilme, bilgiyi kodlama kapasitesi olarak tanımlanan analitik zekâ ile benzetilebileceği gibi, Ayrımsal Üstün Zekâ ve Üstün Yetenek Kuramında doğuştan gelen zihinsel kapasiteyi ifade eden üstün zekâ ile de benzetilebilir. Aynı zamanda öğretmenlerin özel yeteneklilerde bulunan zihinsel kapasite algısı Gottfredson (1994)’un problem çözme, mantık yürütme, soyut düşünme, hızlı öğrenme, karmaşık kavramları anlama ve deneyimlerden öğrenme gibi becerilerin birleşimi olarak tanımladığı zekâ kavramına benzemektedir. Bulut (2018) tarafından yürütülen araştırmada performansı akranlarından yüksek birey algısı ile benzerlik gösteren bu durum öğretmenlerin özel yetenekli öğrencilerle ilgili algılarının, bu öğrencilerin yüksek zihinsel kapasiteleri ve bilişsel becerileri etrafında şekillendiğini göstermektedir.

Okul öncesi öğretmenleri özel yetenekli öğrencileri, çok çeşitli yeteneklere ve ilgi alanlarına sahip bireyler olarak algılamaktadırlar. Bu durum, öğrencilerin farklı yeteneklerinin, ilgi alanlarının birbirinden bağımsız olduğunu göstermektedir. Gardner’ın (1983) Çoklu Zekâ kuramı, bu çeşitliliği destekleyen bir çerçeve sunarak, üstün zekânın bilişsel alanlarda farklılık gösterdiğini vurgulamaktadır. Dolayısıyla, öğretmenlerin bu kuramı dikkate alarak özel yetenekli öğrencilerin bireysel farklılıklarını anlamaları ve eğitim yaklaşımlarını buna göre şekillendirmeleri önemlidir.

Öğretmenler, özel yetenekli öğrencileri bilinmeyen yönlerinin ve farklı yeteneklerinin keşfedilmesi gereken bireyler olarak algılamışlardır. Bu bağlamda, Gardner’ın Çoklu Zekâ kuramı ile benzerlik gösteren bir tema ortaya çıkmaktadır; öğretmenler, öğrencilerin çok yönlü yeteneklerini tanımlamanın önemine dikkat çekmektedir. Ayrıca, üstün zekânın gelişimi için çevresel faktörlerin olumlu etkilerini vurgulayan Tannenbaum’ın (1983, 2003) Yıldız Modeli ile benzerlik gösterebilir. Bu durum öğretmenlerin özel yetenekli öğrencilerin potansiyellerini açığa çıkarmak için hem bireysel hem de çevresel faktörlere odaklandıklarını göstermektedir.

Öğretmenler özel yetenekli bireyleri dikkat çeken farklı özellikleri olan bireyler olarak algılamaktadırlar. Bu yönü ile Akkanat ve diğerlerinin (2018) çalışmasında öğretmenlerin üstün yetenekli çocuk kavramına ilişkin algılarından sıra dışı olmaları ile benzerlik göstermektedir. Öğretmenler özel yetenekli bireylerin, standart normların dışında kalan özellikler sergilediğini (Enç, 1979) düşünmektedirler. Sıra dışı ve özel bireyler olarak algılanan özel yetenekli öğrencilerin akranlarına göre çok farklı ve benzersiz olmaları Steinberg ve Zhang (1995)’in Beşgen Kuramında belirttiği olağanüstülük ölçütünü karşılamaktadır.

Öğretmenler özel yetenekli öğrencileri aydınlatan birey olarak algılamakta ve liderlik özellikleriyle toplumda öncü olabileceklerine işaret etmişlerdir. Bu algı, Tannenbaum'ın (1983) Psikososyal Sınıflar kuramıyla örtüşmektedir; zira bu kuram, toplumun özel yetenekli bireylere her zaman ihtiyaç duyduğunu ve bu bireylerin ender yetenekler olarak sınıflandırılabilirliğini vurgular. Dolayısıyla, öğretmenlerin algıları, özel yetenekli öğrencilerin toplumsal gelişim ve ilerleme açısından önemli bir rol oynayabileceğini ortaya koymaktadır.

Öğretmenler özel yetenekli öğrencileri, toplumda az rastlanan bireyler olarak algılamaktadırlar. Öğretmenler, bu bireylerin toplumun yalnızca küçük bir kesimini oluşturduğunu belirtmektedir. Bu durum, Tannenbaum'ın (1983) Psikososyal Sınıflar kuramındaki ender yetenekler sınıflandırması ile örtüşmektedir; bu kuram, özel yeteneklerin kısıtlı sayıda olduğunu vurgular. Ayrıca, Sternberg ve Zhang'ın (1995) Beşgen Kuramı'ndaki enderlik ölçütü de benzer bir yaklaşım sergilemektedir. Bu durumda öğretmenlerin algıları, özel yeteneklilerin sınırlı sayıda olduğu ve bu nedenle eğitim süreçlerinde özel bir dikkat ve destek gerektirdiği yönündedir.

Okul öncesi öğretmenleri özel yetenekli öğrencilerin toplumsal olaylara karşı daha duyarlı ve hassas bireyler olarak algılamaktadırlar. Öğretmenler, bu öğrencilerin farklı hassasiyetlere sahip olduğunu ve motivasyonlarının kolayca düşebileceğini belirtmektedir. Bu durum, Renzulli'nin (1978) Üç Halka Kuramı'ndaki motivasyon halkası ile Tannenbaum'ın (1983) Yıldız Kuramı'ndaki zihinsel olmayan bireysel faktörler arasında bir paralellik kurmaktadır. Öğretmen algılarına göre, özel yetenekli öğrencilerin duyarlılıkları ve motivasyonları, eğitim süreçlerinde dikkate alınması gereken önemli unsurlar olarak öne çıkmaktadır.

Öğretmenler özel yetenekli öğrencileri meraklı öğrenmeyi seven bireyler olarak algılamaktadır. Bu özellik; Ayrımsal Üstün Zekâ ve Üstün Yetenek Kuramı'ndaki deneyim ve öğrenme bileşeni ile Renzulli'nin (1978) Üç Halka Kuramı'ndaki yaratıcılık halkasına benzetilebilir. Bu bağlamda, öğretmenler, özel yeteneklilerin araştıran, sürekli soran bireyler olduklarını ve merakın öğrencilerin öğrenme isteklerini artırdığını belirtmektedirler.

Ulaşılmaması zor birey olarak algılanan özel yetenekli öğrencilerin, anlaşılmasının karmaşık bir süreç olduğu vurgusu, bu öğrencilerin özelliklerini, duygularını, yeteneklerini, zihinsel özelliklerini anlamada karşılaşılan zorlukları göstermektedir. Bu tema, Ayrımsal Üstün Zekâ ve Üstün Yetenek Kuramındaki katalizörler bileşeni ile çevresel katalizörler açısından benzetilebilir; çünkü öğretmenlerin algılarına göre çevresel faktörler, bu bireylerin potansiyellerini etkileyen önemli unsurlardandır.

Öğretmenlerin üretken ve yenilikçi birey olarak algıladıkları özel yetenekli öğrencilerin üretkenliğinin vurgulanması, Stenberg ve Zhang (1995)'in Beşgen Kuramı'ndaki üretkenlik ve kanıt ölçütleri ile ilişkilendirilebilir. Öğretmenlere göre sürekli gelişim isteyen ve yenilikçi olan özel yetenekli öğrencilerin üretkenlikleri, öğrencileri tanıma ve eğitim süreçlerinde dikkate alınması gereken önemli bir boyut olarak görülmektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin algılarında en çok fikir birliğine varılan özel olarak eğitim alması gereken birey tanımlaması, özel yetenekli öğrencilerin doğru eğitimi alması gerekliliğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda, Yıldız Kuramı'ndaki çevresel faktörler ile Ayrımsal Üstün Zekâ ve Üstün Yetenek Kuramı'ndaki zekânın yaşamla yeteneğe dönüşeceğini belirten üstün yetenek bileşeni, aynı zamanda katalizörler ve şans bileşenleri arasında bir ilişki kurulabilir. Öğretmenlere göre öğrencilerin potansiyellerinin açığa çıkarılması için uygun çevresel koşulların sağlanması ve bireylerin doğru yönlendirilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, okul öncesi öğretmenlerinin özel yetenekli öğrencilere yönelik olumlu ve doğru bir bakış açısına sahip oldukları anlaşılmaktadır. Öğretmenler özel yetenekli öğrencilerin özelliklerini doğru tanımlamışlardır. Bu durum öğretmenlerin özel yetenekli öğrenci algılarının zekâ ve özel yetenek kavramlarının farklı kuramsal çerçevelerle bağlantılı olduğunu göstermektedir. Bu öğrencilerin yeteneklerini geliştirmek için özelleştirilmiş eğitim, onların parlak geleceklerini inşa etmelerine yardımcı olacağı düşünülmektedir. Bu algılar, özel yetenekli öğrencilerin erken dönemde fark edilip, eğitim süreçlerinde bu öğrencilere yönelik daha etkili

ve destekleyici programların geliştirilmesi için önemli bir temel oluşturmaktadır. Gelecekteki araştırmalar, bu algıların öğretmenlerin pedagojik uygulamalarına nasıl yansıdığını ve özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde hangi stratejilerin daha etkili olduğunu inceleyebilir. Ayrıca, öğretmenlerin özel yetenekli öğrencilere yönelik farkındalıklarını artırmak amacıyla mesleki gelişim programlarının geliştirilmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akgün, E. (2016). Okul öncesi öğretmen adaylarının “çocuk” ve “okul öncesi öğretmeni” kavramına ilişkin metaforik algıları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(4), 1652-1672. <https://doi.org/10.17556/erziefd.653091>
- Akkanat, Ç., Abu, N. K., & Gökdere, M. (2018). Öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilerin özellikleri ve eğitimlerine yönelik algıları. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 185-201. <https://doi.org/10.47477/ubed.777973>
- Arslan, M. M., & Bayrakçı, M. (2006). Metaforik düşünme ve öğrenme yaklaşımının eğitim öğretim açısından incelenmesi. *Milli Eğitim*, 35(171), 100-108. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.1086365>
- Aydın, S., & Şentürk, Ş. (2020). Okul öncesi öğretmenlerinin özel yetenekli çocuklara yönelik algıları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 24(2), 413-432. <https://doi.org/10.17152/gefad.658084>
- Başaran, Y. (2017). Sosyal bilimlerde örnekleme kuramı. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(47), 480-495. <https://doi.org/10.16992/asos.12368>
- Baysal Metin, N., Dağlıoğlu, H.E. Ve Saranlı, A.G. (2018). *Çocuk gelişimi bakış açısıyla üstün yetenekli çocuklar*. Ankara: Hedef Yayıncılık
- Bulut, A. S. (2018). Sınıf öğretmeni adaylarının üstün yetenekli birey ve özel eğitim kavramlarına ilişkin algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 2338-2356. <https://doi.org/10.29299/kefad.2018.19.03.015>
- Clark, B. (2002). *Growing up gifted* (6. Baskı). Merrill: Upper Saddle River, NJ.
- Cortazzi, M., & Jin, L. (1999). Bridges to learning: Metaphors of teaching, learning and language. In L. Cameron & G. Low (Eds.), *Researching and applying metaphor* (ss. 149-176). Cambridge University Press.
- Dolu, G. & Ürek, H. (2017). Üstün/Özel yetenekli öğrencilerin çoklu zekâ alanlarını farklılaştıran değişkenler ve bir model önerisi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 32-71. <https://doi.org/10.21565/ozelegitimdersisi.339056>
- Duran, A., & Dağlıoğlu, H. E. (2017). Okul öncesi öğretmen adaylarının üstün yetenekli çocuklara ilişkin metaforik algıları. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37(3), 855-881. <https://doi.org/10.17152/gefad.328869>
- Draaisma, D., & Koca, G. (2007). *Bellek metaforları: Zihinle ilgili fikirlerin tarihi*. Metis Yayınları.
- Dweck, C. S. (2006). *Mindset: The new psychology of success*. Random House.
- Ekinci, A., Sümer, S., Bozan, M., & Çete, U. (2018). Sınıf öğretmenlerinin özel yetenekli öğrencilere ilişkin algıları: Metaforik bir çalışma. *Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(3), 1-20. <https://doi.org/10.29299/kefad.2018.19.03.015>
- Enç, M. (1979). *Üstün beyin gücü: gelişim ve eğitimleri*. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Gardner, H. (1983). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. Basic Books.
- Gottfredson, L.S. (1997). Mainstream science on intelligence: An editorial with 52 signatories, history, and bibliography. (Yeniden Basım the Wall Street Journal, 1994). *Intelligence* 24(1),13-23. [https://doi.org/10.1016/s0160-2896\(97\)90011-8](https://doi.org/10.1016/s0160-2896(97)90011-8)
- Karadağ, F. (2022). *Erken çocukluk döneminde özel/üstün yetenekli çocuklar 'tanılama-müdahale-eğitim'*. Eğiten Kitap.
- Kirişçi, N. ve Sak, U. (2017). *Özel yetenek tanımı sınıflamaları ve kuramları*. Sak, U. ve Melekoğlu, M. A. (Editörler). *Öğrenme gücü ve özel yetenek* (ss.138). Ankara: Pegem Akademi.
- Kurnaz, A., Çiftçi, Ü., & Karapazar, H. (2013). Üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin değer algılarının betimsel bir analizi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 11(26), 185-225. <https://doi.org/10.9779/puje.2018.235>
- Lakoff, G. & Johnson, M. (2005). *Metaforlar / Hayat, anlam ve dil*. (G. Yavuz, Çev.). İstanbul: Paradigma Yayıncılık. (1999).

- Leana-taşcılar, M. Z., & Kanlı, E. (2014). Investigation of perfectionism and self-esteem scores of gifted and average students. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 47(2), 1-20. https://doi.org/10.1501/egifak_00000001335
- MEB. (2013). *Özel yetenekli bireylerin eğitimi strateji ve uygulama kılavuzu*.
- Metin Baysal, E. N., Dağlıoğlu, H. E., & Saranlı, A. G. (2018). *Çocuk gelişimi bakış açısı ile üstün yetenekli çocuklar*. Hedef Yayıncılık.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *An expanded sourcebook qualitative data analysis*. Sage Publications.
- Morgan, G. (1998). *Yönetim ve örgüt teorilerinde metafor* (G. Bulut, Çev.). İstanbul: BZD Yayıncılık.
- Özbey Gökçe, F., & Çakmakçı, Y. (2021). Öğretmen adaylarının "özel yetenekli çocuk" kavramına ilişkin metaforik algıları. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 13-35. <https://doi.org/10.17556/erziefd.653091>
- Pfeiffer, S. I., & Petscher, Y. (2008). Identifying young, gifted children using the gifted rating scales-preschool/kindergarten form. *Gifted Child Quarterly*, 52(1), 19-29. <https://doi.org/10.1177/0016986207311055>
- Renzulli, J. S. (1978). What makes giftedness? Re-examining a definition. *Phi Delta Kappan*.
- Roeper, A. (1977). The young, gifted child. *Gifted Child Quarterly*, 21(3), 388-396.
- Saban, A. (2008). Okula ilişkin metaforlar. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 55(55), 459-496.
- Sak, U. (2017). *Üstün zekâlılar: Özellikleri, tanılanmaları, eğitimleri*. Vize Yayıncılık.
- Shiff, R. (1979). Art and life: A metaphoric relationship. S. Sacks, (Ed.), *On metaphor*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Shuell, T. J. (1990). Teaching and learning as problem solving. *Theory into Practice*, 29, 102-108.
- Şakar, S., & Köksal, M. S. (2021). Metaphors of prospective special education teachers towards twice exceptionalism. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 22(3), 1924-1941.
- Simonton, D. K. (2005). Giftedness and genetics: The emergenic-epigenetic model and its implications. *Journal for the Education of the Gifted*, 28(3-4), 270-286. <https://doi.org/10.4219/jeg-2005-338>
- Sternberg, R. J., & Zhang, L. F. (1995). What do we mean by giftedness? A pentagonal implicit theory. *Gifted Child Quarterly*, 39(2), 88-94. <https://doi.org/10.1177/001698629503900205>
- Shuell, T. J. (1990). Teaching and learning as problem solving. *Theory into practice*, 29(2), 102-108.
- Tanık Önal, N. (2019). Üstün zekâlı çocukların tanılanmaları. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(2), 1591-1602. <https://doi.org/10.33206/mjss.476773>
- Tannenbaum, A. J. (1983). *Gifted children: Psychological and educational perspectives*. New York: Macmillan.
- Tannenbaum, A. J. (2003). Nature and nurture of giftedness. In N. Colangelo & G. A. Davis (Eds.), *Handbook of gifted education* (3rd ed., pp. 45-59). Pearson Education.
- Türkdoğan, O., & Gökçe, O. (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemi*. Çizgi Kitapevi.
- Yalçın, H. (2022). Bir araştırma deseni olarak fenomenoloji. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(Özel Sayı 2), 213-232. <https://doi.org/10.18037/ausbd.1227345>
- Yıldırım, A., & Simsek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

ENGLISH VERSION

A Metaphorical Look at Gifted Students: Perceptions of Preschool Teachers

Havva DÜĞMECİ*

Ahmet KURNAZ**

CITED: Düğmeci, H. & Kurnaz, A. (2024), A Metaphorical Look at Gifted Students : Perceptions of Preschool Teachers, *Türkiye Üstün Zekalı ve Dahi Çocuklar Eğitim Vakfı Dergisi*, 1(1), 7-27, DOI: <https://doi.org/10.29329/tuzdev.2024.1093.1>

Abstract

In our country, concepts such as gifted intelligence, giftedness, gifted intelligence and talent, superior and special talent, and special talent are often used interchangeably, leading to a confusion regarding gifted students. In this context, it is not known how preschool teachers perceive gifted students. This research examines preschool teachers' perceptions of gifted students through the metaphors they produce regarding the concept of gifted students. Conducted with a qualitative approach in a phenomenological design, the study collected data from 105 teachers using the format "A gifted student is like ... because ...". The data were analyzed using content analysis techniques, resulting in various themes from the 71 metaphors obtained. The research reveals that preschool teachers perceive gifted students as individuals with high potential, diverse talents, and as productive, sensitive individuals who require special education. An attempt was made to create a special talent model in the light of the perceptions of preschool teachers. The study indicates that preschool teachers generally define gifted students with positive, valuable, and accurate concepts, demonstrating that they correctly perceive the characteristics of these individuals. Future research could investigate how these perceptions reflect in the organization of educational environments.

Keywords: Gifted students, metaphor, preschool teachers

INTRODUCTION

With the developing technology and constantly renewing publications, people today are developing perceptions related to many concepts. One of these concepts is the concept of special ability. In the literature, various terms such as gifted, superior and special students, and those with exceptional abilities are used to describe students with superior intelligence or special talents (Ürek, 2012; as cited in Dolu & Ürek, 2017). While the term 'giftedness' is mostly used in our country, on January 15, 2013, the term 'special talent' was preferred by the Science and Technology High Council as it was considered less categorizing. According to the Ministry of National Education's Strategy and Implementation Guide for the Education of Individuals with Special Talents, the concept of special talent is defined as 'an individual who learns faster than

* MEB, Konya-Türkiye, havvad.hd@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0006-2704-5198>

** Assoc. Prof. Dr., Ahmet KURNAZ, Necmetin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Konya-Türkiye, akurnaz@erbakan.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-1134-8689>

their peers, excels in creativity, art, and leadership capacity, possesses special academic talent, can understand abstract ideas, enjoys acting independently in their areas of interest, and performs at a high level' (MEB, 2013). This definition emphasizes that special ability can be evaluated by comparing individuals' capabilities with their peers and can be perceived in different ways. How a concept is defined also affects how those who possess the characteristics of that concept will be identified. Therefore, the way the concept of special ability is perceived is important in the identification process of gifted and talented students.

The identification of gifted students today is carried out in accordance with the Special Education Services Regulation, the Regulation of Science and Art Centers, and the annually updated Guide for Student Identification and Placement in Science and Art Centers. Accordingly, student selections are made from students attending the 1st, 2nd, and 3rd grades. This indicates that preschool students or those with gifted potential in early childhood are not included in the identification process (Karadağ, 2022). For preschool students, identification is stated to be possible based on the guidance of families or teachers when applying to Guidance and Research Centers (RAM) according to the Ministry of National Education's Strategy and Implementation Guide for the Education of Gifted Individuals, using appropriate measurement tools (MEB, 2013). In this case, preschool teachers bear significant responsibilities alongside families in the early detection of gifted individuals, early identification, and intervention.

Proper diagnosis is the most fundamental step in designing the educational planning for gifted students (Pfeiffer & Petscher, 2008). It is crucial to identify gifted individuals, diagnose them early, and provide appropriate educational conditions. Preschool teachers have the opportunity to observe their students for a long time, making them the individuals with the most information about students' academic development after the family. Considering the time teachers spend with their students, it is expected that they know their students well. Additionally, preschool teachers have the opportunity to compare their students with their peers and see each one's different characteristics. For this reason, preschool teachers play a significant role in the early identification of gifted students. The primary aim in identifying gifted students is not to label them but to encourage them to possess a developing mindset (Dweck, 2006). Thus, from an early age, students can be matched with educational environments suitable for their abilities, creating opportunities for the development of their talents.

Early childhood education is a very important stage where initial guidance and encouragement take place, and students' attitudes towards their educational lives are formed (Roeper, 1977). The early childhood period is perhaps the most valuable period in human life as it encompasses the most significant changes. It is a critically important period in terms of maximizing individuals' potential (Metin Baysal et al., 2018). In this context, especially the thoughts of preschool teachers about gifted students and their perceptions towards these students are quite important. Teacher perceptions play a significant role in the identification processes of students. At the same time, teachers' perceptions of gifted students provide a foundation for developing approaches that meet the needs of these individuals in educational practices.

In international literature, the concepts of gifted, talented, gifted and talented, brilliant, and special talented are observed to be in use. According to Önal (2019), since the early days of studies related to intelligence, an "excellence" definition has also been attempted. Although the concepts of giftedness, talent, and genius are often used interchangeably, it cannot be said that there is a single agreed-upon definition regarding this subject. The concept of giftedness, which was widely used in the early twentieth century, is based on cognitive intelligence scores, and individuals with a cognitive intelligence score of 130 or higher are defined as gifted. Over time, with the belief that individuals excelling in areas such as art, music, leadership, and gymnastics

are different from those with high cognitive intelligence scores, the necessity to diagnose these individuals in different ways has arisen, leading to the emergence of the concept of talent (Clark, 2002: 10). In the early twenty-first century, the terms special and talented began to be used in place of the concept of giftedness in the world literature (Kirişçi & Sak, 2017, p. 138).

There are many factors in the perception of intelligence. Theories explaining giftedness provide insights on this matter. For example, while Sternberg and Zhang (1995) explain giftedness based on criteria of extraordinariness, rarity, productivity, evidence, and value, according to Renzulli (1978), high intelligence is expressed through the interaction of above-average general or specific ability, creative ability, and motivation. Gagne's Differentiated Model of Giftedness and Talent highlights the clear distinction between high intelligence and talent, noting that the ratio of individuals in both groups to the general population is quantitatively specified. Dean Keith Simonton's Emergent Inheritance and Epigenetic Development Theory (1999, 2005) explains how the genetic structure of gifted intelligence is formed and how gifted intelligence can develop from birth. In Tannenbaum's Psychosocial Classes Theory (1983), gifted talent is explained according to social values, while on the other hand, in the Star Model (1983, 2003), he puts forth a bold idea by claiming that there is no giftedness in children. According to him, giftedness or advanced ability exists only in adults. Children can only possess the potential for talent. As seen, even the same experts can express different opinions about the concept.

It is considered normal for different perceptions related to giftedness (Önal, 2019; Pfeiffer & Petscher, 2008; Sak, 2017) to arise, while it is also natural for preschool teachers in our country to form different perceptions regarding this concept, which has not yet been fully clarified. As Tannenbaum (1983) pointed out in his Psychosocial Class Theory, the perception of the concept of giftedness is influenced by society and culture. Therefore, it can be expected that different perceptions will also arise in our country. There are various methods and practices available for determining these perceptions.

Activities such as enabling preschool teachers to produce metaphors to understand how they perceive gifted students and using them meaningfully in sentences can be implemented (Kurnaz, Çiftçi, and Karapazar 2013). In addition to these activities, when the reasons for their perceptions are to be revealed, metaphors can be utilized (Cortazzi & Jin, 1999; Lakoff & Johnson, 2005; Morgan, 1998; Shiff, 1979; Shuell, 1990). In recent years, metaphors have become a frequently encountered method in the educational community for examining thought, emotion, and perception. The Greek word "metapherein," meaning "to transfer" or "to carry," is used today to describe similarities between two objects, events, or relationships (Draaisma, 2007). Akgün (2016) defines metaphor as "understanding by expressing one conceptual structure with another conceptual structure." Metaphors allow for the expression of complex situations in a single word, but in a more artistic and detailed manner. This method reveals how people interpret concepts influenced by their inner worlds and their ways of thinking (Arslan & Bayrakçı, 2006). Shuell (1990, p. 102) used the expression "If a picture is worth a thousand words, a metaphor is worth a thousand pictures," indicating that a metaphor provides a mental structure or framework for understanding a specific phenomenon or situation. In this research, it has been attempted to reveal how preschool teachers perceive gifted students through metaphors, aiming to also see their justifications.

When looking at preschool education teacher training programs, there is very little information available regarding the identification of gifted students, their education, or how the needs of these students will be met. It is thought that teachers, when they step into their professional lives, apply the education they received during their undergraduate period, and if they do not have personal interest and orientation, they have not received training related to giftedness. It

is unknown how preschool teachers perceive gifted students. Based on this problem, the research in question has been carried out.

The Purpose of the Research

The main aim of this research is to determine preschool teachers' perceptions and justifications regarding gifted students, thereby increasing awareness towards these students. The findings obtained are considered important as they will allow preschool teachers to identify strategies to improve their interactions with gifted students and shed light on future teacher training. Identifying preschool teachers' perceptions is critical for developing early educational practices for gifted students. Improving preschool teachers' perceptions of gifted individuals in a positive direction is also important for the early identification of these students, their integration into society, and the development of their differences and talents. In this context, understanding teachers' perceptions and approaches towards gifted students is thought to play an effective role in creating a suitable educational environment for students to discover and develop their potentials, as well as ensuring that they are more sensitive to the needs of these students. This research aims to investigate preschool teachers' perceptions of giftedness based on the metaphors they produce regarding the concept of gifted students. Additionally, it will be attempted to reveal what kind of giftedness model could be formed according to preschool teachers' perceptions.

METHOD

Research Design

This research has been conducted using a qualitative research approach. One of the qualitative research designs is the phenomenological design. The phenomenological design is a research design that comes from philosophy and psychology, and it attempts to analyze the shared experiences of individuals (Yalçın, 2022). Since this research is a study to determine the metaphorical perceptions of preschool teachers towards gifted students, it is a phenomenological case study.

Participants

The sampling method to be used when it is intended that the events, individuals, situations, or objects observed in studies have certain characteristics is criterion sampling (Yıldırım & Şimşek 2018). The aim of this method is to work with situations that meet predetermined criteria. These criteria can be prepared by the researcher or may have been prepared in advance (Başaran, 2017). In criterion sampling, those who meet the specific criteria are included among the participants. The participants of this study consisted of 105 teachers who met the criterion of being preschool teachers in the 2023-2024 academic year. The demographic information of the participants is presented in Table 1.

Table 1. Demographic Characteristics of Participants

As seen in Table 1, the majority of the teachers participating in the research were female teachers. 53.3% of the participants were in the 31-40 age group, while the vast majority hold a

DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS		F	(%)
Gender	Woman	92	87,6
	Man	13	12,4
Age	20-30	17	16,1
	31-40	56	53,3
	41-50	30	28,5
	51 and above	2	1,9
Education Level	License	79	75,2
	Master's Degree	26	24,8
Professional Seniority	1-10 Year	33	31,4
	11-20 Year	59	56,1
	21-30 Year	12	11,6
	31 Years and above	1	0,9
Encounter with Special Talented Student	Yes	62	59
	No	43	41
Status of Receiving Education Related to Special Abilities	Yes	13	12,4
	No	92	87,6

bachelor's degree. 56.1% of the teachers have 11-20 years of professional experience, and the rate of teachers encountering gifted students is 59%. 87.6% of the participants have not received any training related to giftedness before.

Data Collection Tool

In order to obtain research data, the researcher used a form in which the first section included demographic information (gender, age, education level, years of experience, whether they had received training in giftedness and the situation of encountering gifted students) and the second section included the phrase "A gifted student is like...; because..." to determine teachers' metaphorical perceptions of gifted students. In studies where metaphors are used as a research tool, the term "like" is generally preferred to make the connection between the subject of the metaphor and its source more explicit (Saban, 2008). In this research, the concept of "because" was also included to provide logical justifications for the metaphors created. This form was delivered to teachers online, and the responses provided were used as the primary data source.

Ethics Statement

This study has been approved by the Scientific Research Ethics Committee of Necmettin Erbakan University on 23.06.2023 with decision number 14852.

Data Analysis

The data obtained in research has been analyzed using content analysis technique, which aims to express the concepts and relationships that can explain the collected data in an understandable way. Content analysis emphasizes the shared meanings and is a process shaped by similar meanings attributed to the same content by different individuals (Türkdoğan & Gökçe, 2018). In this technique, results are presented descriptively by including direct quotations (Yıldırım & Şimşek 2018). The metaphors obtained from 105 teachers participating in the

research have been arranged in alphabetical order, and then categories have been developed by considering the relationships and common features of 71 different metaphors by the researcher and a special education expert. At this stage, the metaphors produced by the participants have been examined in terms of their common features regarding the phenomenon of gifted students. For this purpose, each metaphor produced by the participants has been analyzed in terms of the relationship between the subject of the metaphor and its justification. Then, each metaphor has been associated with a specific theme related to gifted students (for example, "gifted student as an enlightening individual," etc.), resulting in a total of 11 different conceptual categories. Those metaphors that are the same have been listed in different categories based on their justifications. To ensure validity, the data analysis processes have been explained in detail, and the determined categories have been confirmed by obtaining expert opinions. Additionally, all obtained data have been included in the findings. To ensure reliability, the reliability coefficient between the researcher and the special education expert has been calculated using Miles and Huberman's (1994) formula ($\text{Reliability} = \text{consensus} / \text{consensus} + \text{disagreement}$). As a result of the calculation, reliability has been found to be 91%. In this case, the study can be considered reliable.

RESULTS

The 71 metaphors produced by 105 preschool teachers participating in the research, which are considered valid, are presented in this section with frequency and percentage values in Table 2.

Table 2. Metaphors Produced by Participants

METAPHOR	F	%	METAPHOR	F	%
A flower on the mountain	1	0,9	Diamond	1	0,9
Baby	2	1,9	Locked Chest	1	0,9
Bee	1	0,9	Star in the Dark	1	0,9
Car with a full tank	1	0,9	Unlimited Bucket	1	0,9
Chameleon	1	0,9	Obleck	1	0,9
Computer	1	0,9	Curious Cutie	1	0,9
Detective	1	0,9	Colorful Book	1	0,9
Diamond	8	7,6	Water Drop	1	0,9
Dynamite	1	0,9	Magician	1	0,9
Flower	3	2,8	Special Education Student	2	1,9
From the future	1	0,9	Lightning	1	0,9
Future	1	0,9	Surprise	1	0,9
Galaxy	1	0,9	Sponge	1	0,9
Gem	3	2,8	Special Diamond	1	0,9
Grown and shrunk	2	1,9	Plain	1	0,9
Hardworking bee	1	0,9	Singing Birds	1	0,9
Hidden star	1	0,9	Seed	1	0,9
Light	2	1,9	Indomitable Racer	1	0,9
Lion	1	0,9	Snowdrop	1	0,9
Moonlight	1	0,9	Recorder	1	0,9
Mountain	1	0,9	Shining Star	1	0,9
Pearl	3	2,8	Timeless Person	1	0,9
Rainbow	5	4,7	Space	2	1,9
Riddle	1	0,9	Magnet	1	0,9
Sea	1	0,9	Soap	1	0,9
Sensitive scale	1	0,9	Race Car	1	0,9
Sun	3	2,8	Rain	2	1,9
Treasure	1	0,9	Adult	1	0,9
Treasure chest	1	0,9	Star	6	5,7
Tree	2	1,9	Light in the Dark	1	0,9
Turtle	1	0,9	Course	1	0,9

Ugly duckling	2	1,9	Intelligence Cube	1	0,9
Uncut diamond	1	0,9	Weapon	1	0,9
Wall	1	0,9	Library	1	0,9
White paper	1	0,9	Mine	2	1,9
Wise	1	0,9			

As seen in Table 2, preschool teachers produced 71 metaphors about gifted students. When we look at these metaphors, the most used metaphors are 'diamond, star and rainbow'. Diamond, as a rare and highly valued stone, symbolizes rare abilities; The star, as a symbol of light and navigation in the dark, represents the guidance that various abilities provide to individuals. The rainbow symbolizes the richness and diversity created by the coming together of different talents. These metaphors emphasize that, according to preschool teachers, gifted students are valuable and stand out with their rarity and versatility.

Conceptual Categories for Gifted Students

In this section, metaphors related to students with special talents are presented in tables under 11 different theme headings along with their justifications. The number of sentences in the justification part of each metaphor in the tables indicates the frequency of use of that metaphor.

Individual with High Potential as a Gifted Student

The metaphors developed around the theme of high-potential individuals include wise, computer, sea, car with a full tank, diamond, sun, plain, unlimited bucket, race car, and intelligence cube. The rationale behind teachers creating such metaphors is to underscore the significant potential of exceptionally talented students. Table 3 presents a detailed overview of the metaphors and their corresponding explanations.

Table 3. Metaphors Pertaining to the Gifted Student as a ‘High-Potential Individual’

THEME	METAPHOR	F	BECAUSE
High-Potential Candidate	Wise	1	He possesses profound knowledge.
	Computer	1	They possess exceptionally vivid memories.
	Grow and shrink	1	Capable of more profound and abstract thinking than their peers.
	Sea	1	Its borders are imperceptible; it is too expansive.
	Car with a full tank	1	A car with a full tank can cover extensive distances, rarely becomes immobilized on the road, and commits few errors.
	Diamond	3	It gains value as it undergoes processing.
	This	1	It is limitless; it has the capacity to learn anything.
	Unlimited containers	1	One can be inundated with a constant stream of information.
	Race Car	1	Superior performance
	Cube of intellect	1	Their perception is exceptionally clear.

The created metaphors effectively reflect the various characteristics and mental development processes of gifted students as individuals with high potential. The wise one offers a rich perspective with deep knowledge, while the computer symbolizes the rapid and abundant learning capacity with its strong memory. The metaphor of having grown and shrunk expresses that these individuals have developed abstract thinking abilities, a broad thought structure, an unlimited bucket, and the infinity of the knowledge acquisition process. The intelligence cube indicates a high learning capacity with open perceptions. Preschool teachers emphasize the high potential of gifted students by expressing their learning capacities, their ability to process information quickly, and the infinity and boundlessness of their knowledge acquisition processes through these metaphors.

Individual with Highly Diverse Abilities as a Gifted Student

It is seen that the metaphors related to gifted students with a wide range of abilities are tree, rainbow, treasure, treasure chest, library, magician, surprise, lightning, fox, space, and rain. The reason teachers produce these metaphors is to emphasize that gifted students have a wide variety of talents. Table 4 shows the metaphors and their justifications in detail.

Table 4. Metaphors Pertaining to Gifted Students as ‘Individuals with Diverse Abilities’

THEME	METAPHOR	F	BECAUSE
Individual with a Wide Range of Abilities	Tree	1	Each branch possesses distinct talents and intelligences.
	Rainbow	4	"Each color emits a distinct light.
	Treasure	1	It encompasses a range of valuable items.
	Treasure chest	1	It comprises a variety of minerals.
	Library	1	There are rational explanations for everything.
	Wizard	1	Astonishes with his talent
	Surprise	1	One can never predict what lies ahead.
	Lightning	1	Both catastrophic and illuminating

The metaphors in this section effectively reflect the richness and diversity of gifted students as individuals with a wide range of abilities. The tree symbolizes the versatility of individuals by harboring different talents and intelligences in each branch, while the rainbow represents the unique characteristics of each individual with its different colors. The library symbolizes learning resources with its vast knowledge and logical explanations, while the magician and surprise emphasize the capacity of individuals to astonish others with their abilities and achieve unexpected results. Lightning, with both its destructive and illuminating qualities, shows that talents can create challenges as well as provide new insights. The fox represents individuals' strategic thinking abilities with intelligence and cunning, while space symbolizes infinite opportunities and diversity. Finally, rain reflects individuals' emotional responses to their abilities by expressing situations that are sometimes liked and sometimes avoided. These metaphors highlight the diversity of the abilities and interests of gifted students.

Gifted Student as an Individual to be Discovered

The metaphors created under the theme of individuals to be discovered are seen as riddle, galaxy, treasure chest, colorful book, space, and star. The reason teachers produce metaphors in this way is that they see gifted students as individuals to be discovered. Table 5 shows the metaphors and their justifications in detail.

Table 5. Metaphors Pertaining to Gifted Students as ‘Individuals to be Uncovered’

THEME	METAPHOR	F	BECAUSE
The Individual Awaiting Discovery	Riddle	1	You will also gain insights from him.
	Galaxy	1	There exists a considerable amount of the unknown and profound.
	Treasure chest	1	It is replete with talents awaiting discovery.
	Colorful book	1	Each page features distinct discoveries, making it an enjoyable experience.
	Space	1	There may exist an undiscovered planet within.

The created metaphors effectively reflect the potential and uncertainties of gifted students as individuals to be discovered. The riddle enriches the learning process by interacting with individuals, while the galaxy symbolizes the complexity of these individuals with its depths and mysteries. The treasure chest emphasizes that it is filled with undiscovered talents, expressing the hidden potential that each student possesses. A colorful book shows that the learning process is fun and rich by offering different discoveries on each page. Space, being filled with undiscovered planets, represents the yet-to-be-explored aspects of individuals, while the risk of a star being lost reminds us that talents cannot be evaluated if they go unnoticed. Preschool teachers emphasize with these metaphors that the people around gifted students need to make an effort to understand and evaluate their unique characteristics.

Extraordinary and Special Individual as a Gifted Student

It has been observed that the metaphors created under the theme of extraordinary and special individuals are chameleon, ugly duckling, pearl, turtle, star shining in the dark, magnet, water droplet, and timeless human. The reason teachers create these metaphors is to emphasize that gifted students are different from others. In Table 6, the metaphors and their justifications are presented in detail.

Table 6. Metaphors Pertaining to Exceptionally Gifted Students as ‘Remarkable and Distinct Individuals’

THEME	METAPHOR	F	BECAUSE
Remarkable and Distinct Individuals.	Water drop	1	It is exceptionally special and invaluable.
	Chameleon	1	If he desires, he can conceal it quite effectively.
	Ugly duckling	2	It is distinct from others.
	Timeless Person	1	It stands apart from others and is uniquely exceptional for its era.
	Inch	1	It is exceptionally special.

Tortoise	1	Because he resides within his own shell.
Hidden star	1	It is distinctive and attention-grabbing.
Magnet	1	He is a captivating individual who draws attention with his remarkable talents.

In this section, the metaphors describe gifted students as extraordinary and special, highlighting the differences of the ugly duckling and expressing that their potential will emerge over time. The pearl, with its rarity and value, represents the uniqueness of gifted individuals. The turtle, living in its shell, draws attention to individuals' inner worlds and introspective qualities. The star shining in the dark emphasizes the aspects of gifted individuals that need to be recognized through its uniqueness. The magnet symbolizes the ability to attract people with talents, while the drop of water reminds us that every individual is precious. The timeless person represents the innovative mindset, uniqueness, and different perspectives of individuals who are beyond their time. Preschool teachers have indicated through these metaphors that gifted students possess unique and extraordinary characteristics.

The Gifted Student as an Enlightening Individual

Within the individual theme that illuminates the metaphors created about gifted students; It has been seen to be in the form of moonlight, diamond, sun, light, light in the dark, star in the dark and star. The reason why teachers create these metaphors is that they want to emphasize that gifted students are individuals who enlighten and guide those around them. Metaphors and their justifications are shown in detail in Table 7.

Table 7. Metaphors Pertaining to the Gifted Student as an ‘Illuminating Individual’

THEME	METAPHOR	F	BECAUSE
Illuminating Individual	Moonlight	1	Illuminates in darkness
	Diamond	1	Speak
	Sun	1	Illuminates dimly lit areas
	Light	2	It illuminates the surrounding area. It is swift and luminous.
	Light in the dark	1	It illuminates every location.
	Star in the dark	1	It provides illumination and assists you in navigating your path.

The created metaphors effectively reflect the enlightening characteristics of gifted students and their impact on society. Moonlight symbolizes the ability of these individuals to inspire and guide others by taking on a guiding role in the darkness. The diamond represents the value and rarity of special talents with its brilliance. The sun emphasizes the positive impact these individuals have on their surroundings and their capacity to disseminate knowledge by illuminating dark areas. Light expresses the energy and vibrancy that gifted individuals bring to their environments with its illuminating property. Light in the darkness represents the ability of these individuals to offer hope and guidance even in the face of challenges. The star in the dark symbolizes the capacity to help others find their way with its illuminating role. Finally, the

shining of the star shows how gifted individuals can be remarkable when they realize their own potential and contribute to society. These metaphors provide a rich perspective for understanding how gifted students can make a difference in society.

The Gifted Student as a Rare Individual

In the category of rare individuals for metaphors created for gifted students, it has been observed that they take the form of a lion, diamond, pearl, and diamond. The reason teachers create these metaphors is to emphasize that gifted students are rarely encountered. The metaphors and their justifications are explained in detail in Table 8.

Table 8. Metaphors Pertaining to the Gifted Student as a ‘Unique Individual’

THEME	METAPHOR	F	BECAUSE
Unique Individual	Lion	1	It is distinctive within its environment and possesses leadership qualities.
	Diamond	2	It is uncommon and precious. Rare
	Sun	1	It is distinctive.
	Inch	1	It is uncommon and highly valuable.

The created metaphors effectively reflect the rarity and value of gifted students, who are defined as rare individuals. The lion symbolizes the strong and impressive character of these individuals with its uniqueness and leadership quality in its environment, while emphasizing their ability to stand out in the community. The diamond, pearl, and sun represent rarity and value, signifying uniqueness. It represents the uniqueness and worth of special talents; this expresses that they are seldom encountered. Preschool teachers emphasize the rarity of gifted students with these metaphors they create.

The Gifted Student as a Sensitive and Delicate Individual

The metaphors created under the theme of sensitive and delicate individuals have been seen as baby, shrunk grown-up, flower, delicate scale, obleck, soap, rain, and adult. The reasons teachers create these metaphors for gifted students emphasize that these students have sensitivities. The metaphors and their justifications are detailed in Table 9.

Table 9. Metaphors Pertaining to ‘Gifted Students as Sensitive and Delicate Individuals’

THEME	METAPHOR	F	BECAUSE
Sensitive and Delicate	Baby	2	It is remarkably innocent. Emotionally beneath his peers
	Flower	1	Extremely sensitive, diminishes rapidly
	Sensitive scale	1	It is highly sensitive.
	Obleck	1	If approached correctly, it captivates; if approached incorrectly, it presents a formidable barrier.
	Soap	1	If not managed with care, it will elude capture.
	Rain	1	It is delicate.
	Adult	1	He exhibits greater maturity than his peers.

The created metaphors effectively reflect the emotional and psychological characteristics of gifted students defined as sensitive and delicate individuals. The baby symbolizes the emotional depths and sensitivities of these individuals with its innocence; it also expresses that they may

fall below the emotional development level of their peers. The flower, with its delicate structure, shows how much the emotional states of gifted students are dependent on environmental factors; it carries the risk of wilting quickly if not attended to. The sensitive scale symbolizes how careful these individuals need to be regarding emotional balance and measure. Oobleck, a mixture made with starch, is neither a solid nor a liquid substance. If you gently touch this substance, you can enter it, but if you touch it hard, it appears to be solid and does not allow you to enter. While this metaphor emphasizes the importance of the right approach, it indicates that wrong approaches can provoke a harsh reaction. Soap reminds us that it is a value that can be lost if not attended to, highlighting the need to support these individuals. Rain, with its sensitivity, emphasizes the variability of emotional states and the importance of these individuals' emotional needs. Finally, the adult metaphor indicates that these individuals have a more mature and profound understanding compared to their peers. Preschool teachers draw attention to the emotional characteristics of gifted students with these metaphors, emphasizing their sensitivities. This situation shows that teachers do not associate the concept of giftedness solely with cognitive characteristics.

The Gifted Student as an Individual Who is Curious and Loves Learning

It has been observed that the metaphors created by teachers for gifted students in the category of curious and learning-loving individuals include a camera, a star shining day and night, a snowdrop, a recording device, a curious gnome, and singing birds. The reasons for the creation of these metaphors emphasize that gifted students are curious. The metaphors and their justifications are detailed in Table 10.

Table 10. Metaphors Pertaining to Gifted Students as ‘Inquisitive and Knowledge-Enthusiastic Individuals’

THEME	METAPHOR	F	BECAUSE
Inquisitive and Knowledge- Enthusiastic Individuals	Camera	1	Observations document all details.
	A star that radiates both day and night	1	He cannot fit into his shell; he is perpetually curious.
	Snowdrop	1	Passionate about learning and overcoming challenges.
	Recorder	1	He desires to document everything; his curiosity is insatiable.
	Inquisitive and charming	1	He exhausts individuals with his inquiries.
	Singing birds	1	He inquires about all his curiosities, engages in extensive conversation, and generates numerous ideas.

The created metaphors effectively reflect the exploration and learning desires of gifted students defined as curious and eager to learn. The camera symbolizes these individuals' attention to their surroundings and the importance they place on details with its ability to observe and record everything. A star shining day and night expresses their constant curiosity and lack of boundaries; this represents their passionate approach to learning. The snowdrop emphasizes the determination and perseverance of these individuals with their desire to cope with challenges and love for learning. The recording device symbolizes their curious nature and desire to record everything, representing their skills in gathering information and memorization during learning processes. The curious little one, with the expression of tiring people with their

questions, shows that these individuals are active participants in their learning processes and possess an inquisitive mindset. Songbirds symbolize how active these individuals are in social interactions and their willingness to share knowledge with their ability to ask about everything they are curious about. Preschool teachers emphasize through these metaphors that gifted students are curious.

The Gifted Student as a Hard-to-Reach Individual

This section includes metaphors produced by preschool teachers that can be grouped under the theme of "hard-to-reach individuals" as gifted students. The reasons teachers produce these metaphors emphasize the difficulty of understanding and reaching gifted students. Table 11 shows the metaphors and their justifications in detail.

Table 11. Metaphors Pertaining to Gifted Students as ‘Challenging to Engage Individuals’

THEME	METAPHOR	F	BECAUSE
Challenging to Engage Individuals	Cloud	1	It is challenging to comprehend through tactile means.
	Gem	1	Imperceptible at first glance
	Mountain	1	Difficult to access and consistently elevated
	Treasure	1	Difficult to locate yet highly valuable
	Course	1	It requires a challenging journey to comprehend and attain it.
	Star	2	Perpetually radiant and consistently accessible

The given metaphors effectively reflect the complexity and depth of gifted students, who are defined as hard-to-reach individuals. The cloud symbolizes the difficulty of touching and understanding; this expresses that the inner worlds of these individuals are complex and abstract. The gem, by not being visible at first glance, indicates that the potentials and abilities of these individuals are hidden in depth; it shows that more effort is needed to understand them. The mountain symbolizes the differences of these individuals from society and the difficulty of their achievements by being in a hard-to-reach and high position. The treasure emphasizes how important it is to discover the true value and abilities of these individuals due to its rarity and great worth. The course represents the challenging journey required to understand and reach these individuals; this expresses that patience and determination are needed to recognize and support them. The star, by always shining but never being reachable, shows that the potentials of these individuals are always in sight, but may not be fully understood. These metaphors highlight the complexity, depth, and difficulty of understanding gifted students.

The Gifted Student as a Productive and Innovative Individual

It has been observed that the metaphors created under the theme of productive and innovative individuals include; tree, bee, hardworking bee, future, coming from the future, and relentless competition. Preschool teachers have emphasized that gifted students are productive. The produced metaphors and their justifications are detailed in Table 12.

Table 12. Metaphors Pertaining to Gifted Students as ‘Productive and Innovative Individuals’

THEME	METAPHOR	F	BECAUSE
Productive and Innovative Professional	Tree	1	It yields fruit.
	Bee	1	Functions and generates
	Hardworking bee	1	Passionate about creation
	Future	1	Their capabilities are boundless and can be cultivated.

From the future.	1	Innovative and challenging to comprehend in our era.
Sun	1	It is renewed each day, perpetually incorporating new elements.
Indomitable racer	1	Always contributes to improvement.

The given metaphors effectively reflect the creativity and productivity of gifted students defined as productive and innovative individuals. The tree symbolizes these individuals' ability to produce knowledge and creativity through its fruit; this expresses their potential to contribute to society. The bee, with its industriousness and productivity, shows these individuals' desire to continuously create and contribute new things. The hardworking bee emphasizes the love of production, indicating that these individuals stand out with their diligence and determination. The future represents limitless and developing abilities; this expresses that these individuals' potential can continuously expand and generate innovative ideas. The metaphor of coming from the future symbolizes their innovative qualities while also highlighting the difficulty of understanding these individuals' ideas and approaches in our time. The tireless competitor represents the determination to strive for better; this expresses these individuals' desire to continuously improve themselves and reach higher goals. These metaphors emphasize the productivity, innovativeness, and continuous pursuit of development of gifted students.

The Gifted Student as an Individual Who Requires Special Education

Preschool educators underscored the necessity for gifted students to be instructed by individuals trained in this specialized area. Consequently, the metaphors developed included: gem, flower, dynamite, diamond, rainbow, a locked chest, special, special education student, and seed. These metaphors, along with their justifications, are presented in Table 13.

Table 13. Metaphors Pertaining to Exceptionally Gifted Students as 'Individuals Requiring Specialized Education'

THEME	METAPHOR	F	BECAUSE
Individuals Requiring Special Education	Gem	2	Must undergo special processing. Not everyone possesses the ability to evaluate.
	Flower	2	It will diminish if you do not give it special attention. Demands specialized care and attention
	Dynamite	1	When utilized properly, it will accomplish a significant amount of work; if misused, it may result in an explosion.
	Diamond	3	It is challenging to manage and should be handled by professionals. Their talents are illuminated through the efforts of skilled individuals.
	Rainbow	1	You must understand how to respond when it arises and not let it slip away.
	Locked Chest	1	It is essential to locate the appropriate key to unveil its contents.
	Mine	1	If you put in the effort, results will follow.
	Special education learner	1	Must be trained in accordance with his/her capabilities.
	Special	1	Requires specialized education due to its distinctiveness.
	Seed	1	Just as a seed flourishes in suitable soil and with proper care, these students will similarly thrive with the right education.

These metaphors effectively illustrate the needs and potentials of exceptionally gifted students, defined as individuals requiring special education. The gem signifies the necessity for specialized processing, indicating that these individuals demand a tailored approach to uncover and cultivate their potential. The flower suggests that it will wither without dedicated care and

attention, highlighting that these students can flourish with proper support. Dynamite represents the capacity for significant achievements when utilized correctly, yet it can be detrimental if misapplied; this underscores the importance of directing the potential of gifted students appropriately. The diamond signifies the challenges of processing and the need for skilled individuals to handle it, emphasizing the critical role of expert educators in nurturing these students' talents. The rainbow, along with its visibility, conveys the importance of understanding the necessary actions; this indicates that appropriate measures must be taken to assess opportunities. A locked chest symbolizes the requirement to find the right key to unlock its contents, representing the need for suitable methods and training for individuals to reveal their potential. The ore illustrates that its potential will remain dormant unless processed, indicating that gifted students should advance through the right educational framework. Special education students highlight the necessity for support through an education tailored to their unique talents. The term "special" signifies their need for distinct educational approaches due to their differences. Finally, the seed illustrates that it must be nurtured in the right environment; this demonstrates that gifted students can also thrive with appropriate education and support. Through these metaphors, preschool educators emphasize the importance of identifying the needs of gifted students and designing the educational process accordingly, ensuring that the instruction provided is delivered by experts and that students' potential can be developed with the right guidance.

Giftedness Model Based on Preschool Teachers' Perceptions

An effort was undertaken to develop a giftedness model derived from the themes identified through an analysis of the metaphors employed by preschool teachers to describe gifted individuals. The key characteristics of these themes were conceptualized based on the teachers' articulated reasons, which subsequently constituted the model's components. Figure 1 illustrates the concept map of the model.

Figure 1. Giftedness Model Based on the Opinions of Preschool Teachers

This model illustrates that preschool teachers perceive the mental and emotional attributes of gifted students in a comprehensive manner. According to the theme of “Gifted Student as a High Potential Individual,” derived from the teachers’ perceptions, it can be asserted that educators view gifted students as “Children with High Mental Capacity.” In this context, teachers underscore that gifted individuals possess exceptional cognitive abilities, highlighting traits such as strong memory, high performance, and abstract thinking. Furthermore, students are regarded as “Children who are leaders and create an impact in society,” as indicated by the theme of “Gifted Student as an Enlightening Individual.” This aspect reflects the notion that gifted individuals can assume significant roles within society, emphasizing leadership qualities such as pioneering and guiding, along with their social influence.

Additionally, gifted students are perceived as “Children who are curious,” based on the theme of “Gifted Student as a Curious and Learning-Loving Individual.” This curiosity component accentuates the gifted’s strong desire to learn and explore, showcasing attributes such as inquisitiveness, questioning, observational skills, and research capabilities. The theme of “The Gifted Student as a Hard-to-Reach Individual” suggests that perceptions are formed around the idea of “Children with complex structures.” This component highlights the complexity of the gifted’s mental framework, indicating that they are individuals who can be challenging to comprehend, necessitating considerable effort from those around them to foster understanding.

In the theme of “The Individual with a Wide Range of Talents,” it is noted that gifted individuals may exhibit talents across diverse domains, bringing forth the characteristic of being “multi-faceted children.” The theme of “The Gifted Student as an Individual Who Needs to be

Discovered” posits that students are seen as “Children who develop by being discovered.” This component emphasizes the significance of environments that facilitate the self-discovery and growth of gifted individuals, incorporating elements such as the need for diagnosis and supportive social contexts.

According to the theme of “Gifted Individual as an Extraordinary and Special Individual,” students are perceived as “Unique children.” This component highlights that these exceptionally talented individuals possess distinctive characteristics that set them apart from their peers. The theme of “Gifted Student as a Rare Individual” allows for the characterization of gifted students as “Rare children.” This aspect underscores the rarity of their exceptional traits within society.

In the context of the theme “Gifted Student as a Productive and Innovative Individual,” perceptions align with the notion of “Productive children.” This component emphasizes the propensity of gifted individuals to generate original ideas, devise innovative solutions, and produce high-quality work, showcasing their perfectionist tendencies and commitment to continuous improvement. The theme of “Gifted Student as a Sensitive and Sensitive Individual” leads to the perception of students as “Sensitive Children.” This component defines the gifted in terms of their emotional characteristics, highlighting the importance of motivation, emotional maturity, and asynchronous development relative to their peers.

Lastly, based on the theme of “Individuals Who Need Special Education,” gifted students are perceived as “children with different educational needs.” This component stresses the importance of accurate diagnosis and appropriate educational support, asserting that gifted individuals require specialized education to meet their unique needs.

In summary, this model elucidates the characteristics of gifted individuals as perceived by preschool teachers, while emphasizing the importance of maximizing their potential and understanding their unique differences to identify and cultivate their diverse talents.

DISCUSSION

This study examined the metaphorical perceptions of preschool teachers regarding gifted students. It was found that preschool teachers view gifted students as individuals with high potential and diverse talents that require discovery. They are perceived as challenging to reach, enlightening, extraordinary, curious, eager to learn, sensitive, responsive, productive, innovative, and in need of special education. Teachers predominantly characterize gifted students as “individuals with diverse talents” and “individuals who require special education.” The variability in teachers’ perceptions and the absence of consensus suggest that a unified concept has yet to be established. This situation reinforces the notion that scholars have not been able to encapsulate giftedness within a singular definition (Leana Taşçılar & Kanlı, 2014).

The research conducted by Akkanat et al. (2018) aligns with teachers’ perceptions of gifted children as exceptional. This study parallels the investigations carried out by Ekinci et al. (2018) and Duran et al. (2017), which characterize gifted individuals as valuable and rare. The results indicate that preschool educators predominantly describe gifted students using positive and esteemed attributes.

With the definition of individuals possessing high potential, educators recognize that gifted students exhibit elevated cognitive abilities, robust memory retention, abstract reasoning skills, prolonged attention spans, and distinct perceptual clarity. These attributes can be likened to analytical intelligence, characterized as the ability to compare events, establish causal relationships, and encode information, as well as to giftedness, which denotes the inherent cognitive capacity outlined in Differential Giftedness and Giftedness Theory by Sternberg (1977). Concurrently, educators’ understanding of cognitive capacity in gifted individuals aligns

with the intelligence concept articulated by Gottfredson (1994), which encompasses a range of skills including problem-solving, reasoning, abstract thinking, rapid learning, comprehension of complex concepts, and experiential learning. This scenario, akin to the perception of individuals whose performance surpasses that of their peers in the study conducted by Bulut (2018), illustrates that educators' perceptions of gifted students are fundamentally shaped by the high cognitive abilities and skills these students possess.

Preschool educators recognize gifted students as individuals possessing a diverse array of talents and interests. This indicates that students' various abilities and interests exist independently of one another. Gardner's (1983) Theory of Multiple Intelligence offers a framework that underscores this diversity, highlighting that giftedness manifests differently across cognitive domains. Consequently, it is essential for educators to acknowledge the individual differences among gifted students by incorporating this theory into their understanding and to tailor their educational strategies accordingly.

Teachers regarded gifted students as individuals whose latent qualities and diverse talents required exploration. In this context, a theme akin to Gardner's Theory of Multiple Intelligence arises; educators emphasize the significance of recognizing students' multifaceted abilities. This perspective may also align with Tannenbaum's (1983, 2003) Star Model, which highlights the beneficial impact of environmental factors on the cultivation of giftedness. This scenario illustrates that educators concentrate on both individual and environmental elements to uncover the potential of gifted students.

Teachers view gifted individuals as possessing exceptional traits. This perspective aligns with the findings of Akkanat et al. (2018), which suggest that educators regard gifted children as extraordinary. According to Enç (1979), teachers believe that gifted individuals display characteristics that deviate from conventional norms. The perception of gifted students as unique and distinct from their peers fulfills the extraordinary criterion outlined in the Pentagonal Implicit Theory by Steinberg and Zhang (1995).

Teachers view gifted students as illuminating figures and assert that they possess the potential to be leaders in society. This perspective aligns with Tannenbaum's (1983) Psychosocial Classes Theory, which underscores the societal necessity for gifted individuals, categorizing them as rare talents. Consequently, teachers' perceptions indicate that gifted students can significantly contribute to social development and advancement.

Teachers view gifted students as individuals who are seldom encountered in society. They assert that these individuals represent only a minor segment of the population. This perspective aligns with the classification of rare talents in Tannenbaum's (1983) Psychosocial Classification Theory, which underscores that exceptional talents are finite in quantity. Furthermore, the rarity criterion in Sternberg and Zhang's (1995) Pentagonal Implicit Theory reflects a comparable stance. Consequently, teachers believe that special talents are limited in number and thus necessitate particular attention and support within the educational framework.

Preschool educators view gifted students as more sensitive and delicate in relation to social events. They assert that these students possess distinct sensitivities, and their motivation can diminish with ease. This observation aligns with the motivation component in Renzulli's (1978) Three-Ring Theory and the non-mental individual factors in Tannenbaum's (1983) Star Theory. According to educators' perceptions, the sensitivities and motivations of gifted students emerge as critical elements to consider in educational practices.

Teachers view gifted students as inherently curious individuals with a passion for learning. This trait aligns with the experience and learning component in the Differentiated Model of

Giftedness and Talent, as well as the creativity ring in Renzulli's (1978) Three-Ring Theory. In this framework, educators assert that gifted students are those who actively seek knowledge and consistently ask questions, with their curiosity significantly enhancing their motivation to learn.

The focus on the intricate process of comprehending gifted students, often regarded as challenging individuals, highlights the obstacles faced in grasping their characteristics, emotions, talents, and cognitive traits. This theme parallels the catalysts component in Differential Giftedness and Giftedness Theory concerning environmental catalysts; as teachers perceive, environmental factors significantly influence the potential of these individuals.

The focus on the productivity of gifted students, regarded by educators as innovative and productive individuals, aligns with the productivity and evidence criteria outlined in the A Pentagonal Implicit Theory by Sternberg and Zhang (1995). Educators perceive the productivity of gifted students, who seek ongoing development and demonstrate innovation, as a crucial aspect to consider in understanding and educating these students.

The definition of individuals requiring special education, widely accepted among preschool educators, underscores the necessity for exceptionally gifted students to receive appropriate educational support. In this context, a connection can be drawn between the environmental factors outlined in the Star Theory and the concept of Differential Giftedness, as well as the giftedness component in the Giftedness Theory, which posits that intelligence evolves into talent through life experiences, alongside catalysts and chance elements. Educators assert that to unlock students' potential, suitable environmental conditions must be established, and individuals must be guided effectively.

Consequently, it is evident that preschool educators maintain a positive and accurate perspective regarding gifted students. Educators have aptly identified the characteristics of these students. This scenario indicates that teachers' perceptions of gifted students are influenced by various theoretical frameworks concerning intelligence and exceptional talent. It is believed that specialized education aimed at nurturing the abilities of these students will assist them in shaping their promising futures. Such perceptions form a crucial foundation for the early identification of gifted students and the formulation of more effective and supportive educational programs tailored to their needs. Future research may explore how these perceptions manifest in teachers' pedagogical practices and which strategies prove most effective in the education of gifted students. Furthermore, it is advisable to develop professional development programs to enhance teachers' awareness of gifted students.

REFERENCES

- Akgün, E. (2016). Okul öncesi öğretmen adaylarının “çocuk” ve “okul öncesi öğretmeni” kavramına ilişkin metaforik algıları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(4), 1652-1672. <https://doi.org/10.17556/erziefd.653091>
- Akkanat, Ç., Abu, N. K., & Gökdere, M. (2018). Öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilerin özellikleri ve eğitimlerine yönelik algıları. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 185-201. <https://doi.org/10.47477/ubed.777973>
- Arslan, M. M., & Bayrakçı, M. (2006). Metaforik düşünme ve öğrenme yaklaşımının eğitim öğretim açısından incelenmesi. *Milli Eğitim*, 35(171), 100-108. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.1086365>
- Aydın, S., & Şentürk, Ş. (2020). Okul öncesi öğretmenlerinin özel yetenekli çocuklara yönelik algıları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 24(2), 413-432. <https://doi.org/10.17152/gefad.658084>

- Başaran, Y. (2017). Sosyal bilimlerde örnekleme kuramı. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5(47), 480-495. <https://doi.org/10.16992/asos.12368>
- Baysal Metin, N., Dağlıoğlu, H.E. Ve Saranlı, A.G. (2018). Çocuk gelişimi bakış açısıyla üstün yetenekli çocuklar. Ankara: Hedef Yayıncılık
- Bulut, A. S. (2018). Sınıf öğretmeni adaylarının üstün yetenekli birey ve özel eğitim kavramlarına ilişkin algıları. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 19(3), 2338-2356. <https://doi.org/10.29299/kefad.2018.19.03.015>
- Clark, B. (2002). Growing up gifted (6. Baskı). Merrill: Upper Saddle River, NJ.
- Cortazzi, M., & Jin, L. (1999). Bridges to learning: Metaphors of teaching, learning and language. In L. Cameron & G. Low (Eds.), Researching and applying metaphor (ss. 149-176). Cambridge University Press.
- Dolu, G. & Ürek, H. (2017). Üstün/Özel yetenekli öğrencilerin çoklu zekâ alanlarını farklılaştıran değişkenler ve bir model önerisi. Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(1), 32-71. <https://doi.org/10.21565/ozelegitimdergisi.339056>
- Duran, A., & Dağlıoğlu, H. E. (2017). Okul öncesi öğretmen adaylarının üstün yetenekli çocuklara ilişkin metaforik algıları. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 37(3), 855-881. <https://doi.org/10.17152/gefad.328869>
- Draaisma, D., & Koca, G. (2007). Bellek metaforları: Zihinle ilgili fikirlerin tarihi. Metis Yayınları.
- Dweck, C. S. (2006). Mindset: The new psychology of success. Random House.
- Ekinci, A., Sümer, S., Bozan, M., & Çete, U. (2018). Sınıf öğretmenlerinin özel yetenekli öğrencilere ilişkin algıları: Metaforik bir çalışma. Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2(3), 1-20. <https://doi.org/10.29299/kefad.2018.19.03.015>
- Enç, M. (1979). Üstün beyin gücü: gelişim ve eğitimleri. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Gardner, H. (1983). Frames of mind: The theory of multiple intelligences. Basic Books.
- Gottfredson, L.S. (1997). Mainstream science on intelligence: An editorial with 52 signatories, history, and bibliography. (Yeniden Basım the Wall Street Journal, 1994). Intelligence 24(1),13-23. [https://doi.org/10.1016/s0160-2896\(97\)90011-8](https://doi.org/10.1016/s0160-2896(97)90011-8)
- Karadağ, F. (2022). Erken çocukluk döneminde özel/üstün yetenekli çocuklar 'tanılama-müdahale-eğitim'. Eğiten Kitap.
- Kirişçi, N. ve Sak, U. (2017). Özel yetenek tanımı sınıflamaları ve kuramları. Sak, U. ve Melekoğlu, M. A. (Editörler). Öğrenme güçlüğü ve özel yetenek (ss.138). Ankara: Pegem Akademi.
- Kurnaz, A., Çiftçi, Ü., & Karapazar, H. (2013). Üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin değer algılarının betimsel bir analizi. Değerler Eğitimi Dergisi, 11(26), 185-225. <https://doi.org/10.9779/puje.2018.235>
- Lakoff, G. & Johnson, M. (2005). Metaforlar / Hayat, anlam ve dil. (G. Yavuz, Çev.). İstanbul: Paradigma Yayıncılık. (1999).
- Leana-taşçılar, M. Z., & Kanlı, E. (2014). Investigation of perfectionism and self-esteem scores of gifted and average students. Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES), 47(2), 1-20. https://doi.org/10.1501/egifak_0000001335
- MEB. (2013). Özel yetenekli bireylerin eğitimi strateji ve uygulama kılavuzu.
- Metin Baysal, E. N., Dağlıoğlu, H. E., & Saranlı, A. G. (2018). Çocuk gelişimi bakış açısı ile üstün yetenekli çocuklar. Hedef Yayıncılık.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). An expanded sourcebook qualitative data analysis. Sage Publications.

- Morgan, G. (1998). Yönetim ve örgüt teorilerinde metafor (G. Bulut, Çev.). İstanbul: BZD Yayıncılık.
- Özbey Gökçe, F., & Çakmakçı, Y. (2021). Öğretmen adaylarının "özel yetenekli çocuk" kavramına ilişkin metaforik algıları. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 13-35. <https://doi.org/10.17556/erziefd.653091>
- Pfeiffer, S. I., & Petscher, Y. (2008). Identifying young, gifted children using the gifted rating scales-preschool/kindergarten form. *Gifted Child Quarterly*, 52(1), 19-29. <https://doi.org/10.1177/0016986207311055>
- Renzulli, J. S. (1978). What makes giftedness? Re-examining a definition. *Phi Delta Kappan*.
- Roeper, A. (1977). The young, gifted child. *Gifted Child Quarterly*, 21(3), 388-396.
- Saban, A. (2008). Okula ilişkin metaforlar. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 55(55), 459-496.
- Sak, U. (2017). Üstün zekâlılar: Özellikleri, tanılanmaları, eğitimleri. Vize Yayıncılık.
- Shiff, R. (1979). Art and life: A metaphoric relationship. S. Sacks, (Ed.), *On metaphor*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Shuell, T. J. (1990). Teaching and learning as problem solving. *Theory into Practice*, 29, 102-108.
- Şakar, S., & Köksal, M. S. (2021). Metaphors of prospective special education teachers towards twice exceptionality. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 22(3), 1924-1941.
- Simonton, D. K. (2005). Giftedness and genetics: The emergenic-epigenetic model and its implications. *Journal for the Education of the Gifted*, 28(3-4), 270-286. <https://doi.org/10.4219/jeg-2005-338>
- Sternberg, R. J., & Zhang, L. F. (1995). What do we mean by giftedness? A pentagonal implicit theory. *Gifted Child Quarterly*, 39(2), 88-94. <https://doi.org/10.1177/001698629503900205>
- Shuell, T. J. (1990). Teaching and learning as problem solving. *Theory into practice*, 29(2), 102-108.
- Tanık Önal, N. (2019). Üstün zekâlı çocukların tanılanmaları. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(2), 1591-1602. <https://doi.org/10.33206/mjss.476773>
- Tannenbaum, A. J. (1983). *Gifted children: Psychological and educational perspectives*. New York: Macmillan.
- Tannenbaum, A. J. (2003). Nature and nurture of giftedness. In N. Colangelo & G. A. Davis (Eds.), *Handbook of gifted education* (3rd ed., pp. 45-59). Pearson Education.
- Türkdoğan, O., & Gökçe, O. (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemi*. Çizgi Kitapevi.
- Yalçın, H. (2022). Bir araştırma deseni olarak fenomenoloji. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(Özel Sayı 2), 213-232. <https://doi.org/10.18037/ausbd.1227345>
- Yıldırım, A., & Simsek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.